

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY FOR EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ZAPORIZHZHYA NATIONAL UNIVERSITY

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
FACULTY OF MANAGEMENT

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ
CHAIR OF ENTREPRENEURSHIP, MANAGEMENT OF ORGANIZATIONS
AND LOGISTICS

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

на тему Управління інвестиційною діяльністю ТОВ «Ліатек»

THESIS FOR THE MASTER'S DEGREE

Investment activity management of Liatek LLC

Виконав: студент 2 курсу магістратури, групи 8.0730-мо
спеціальності 073 Менеджмент
освітньої програми Менеджмент організацій і адміністрування
К.Д. Семенов
Керівник доц. каф. ПМОіЛ, доц., к.е.н. В.О. Шишкін
Рецензент доц. каф. ПМОіЛ, к.н.держ.упр. О.А. Онищенко

Запоріжжя
2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 073 Менеджмент, освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

« ____ » _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Семенову Кирилу Дмитровичу

1. Тема роботи Управління інвестиційною діяльністю ТОВ «Ліатек» керівник роботи Шишкін Віктор Олександрович, к.е.н., доцент затверджені наказом ЗНУ від « ____ » _____ 20__ року № ____
2. Строк подання студентом роботи « ____ » _____ 20__ р.
3. Вихідні дані до роботи законодавчі та нормативні документи, що безпосередньо стосуються об'єкту дослідження, аналітичні та статистичні матеріали, науково-методичні огляди і публікації в періодичних та фахових виданнях щодо управління інвестиційною діяльністю підприємств, матеріали науково-практичних конференцій з проблем інвестування, а також документи фінансової та статистичної звітності об'єкту дослідження за останні роки.
4. Перелік питань, які потрібно розробити:

Кваліфікаційна робота магістра складається з основної частини і додаткової. Основна частина містить такі структурні елементи: вступ, сутність (3 розділи – теоретичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний), висновки та рекомендації, список використаних джерел.
1 Розділ – Теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємств – складається з 3 підрозділів: 1.1 Сутність інвестиційної діяльності підприємств; 1.2 Економічна ефективність інвестицій; 1.3 Особливості інвестування промислових підприємств; 2 Розділ – Аналіз діяльності ТОВ «Ліатек» – складається з 3 підрозділів: 2.1 Загальна характеристика підприємства; 2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ліатек»; 2.3 Аналіз використання досліджуваним підприємством інвестиційного потенціалу; 3 Розділ – Шляхи підвищення ефективності

системи управління інвестиційною діяльністю у ТОВ «Ліатек» – складається з 1 підрозділу: 3.1 Розробка заходів щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Шишкін В.О. доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	14.09.2021 р.	14.09.2021 р.
2	Шишкін В.О. доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	18.10.2021 р.	18.10.2021 р.
3	Шишкін В.О. доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	16.11.2021 р.	16.11.2021 р.

6. Дата видачі завдання 14.09.2021 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження теми, складання змісту	вересень	виконано
2	Вивчення літературних джерел	вересень	виконано
3	Збирання матеріалу на підприємстві	вересень	виконано
4	Обробка матеріалу	вересень	виконано
5	Виконання розділу 1	жовтень	виконано
6	Виконання розділу 2	листопад	виконано
7	Виконання розділу 3	листопад	виконано
8	Формулювання висновків	листопад	виконано
9	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	листопад	виконано
10	Подання роботи на кафедру	грудень	виконано

Студент _____ К.Д. Семенов

Керівник роботи _____ В.О. Шишкін

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 120 с., 4 рис., 22 табл., 7 додатків, 60 джерел.

Об'єктом дослідження є діяльність ТОВ «Ліатек».

Метою роботи є розкриття теоретичних та практичних аспектів управління інвестиційною діяльністю ТОВ «Ліатек» і розробка заходів з підвищення ефективності діяльності досліджуваного підприємства.

Методи дослідження – описовий, порівняльний, аналітичний, табличний, графічний, балансовий, метод статистичного аналізу, групування та узагальнення даних, експертних оцінок.

Актуальність теми даної кваліфікаційної роботи полягає в тому, що процес інвестування відіграє важливу роль в економіці будь-якої країни. Інвестування в значній мірі визначає економічне зростання держави, зайнятість населення і становить суттєвий елемент бази, на якій ґрунтується економічний розвиток суспільства.

Під час виконання роботи було розглянуто теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємств. На основі теоретичного матеріалу було проаналізовано інвестиційну діяльність ТОВ «Ліатек» та запропоновано шляхи підвищення ефективності системи управління інвестиційною діяльністю на досліджуваному підприємстві.

Отримані в кваліфікаційній роботі результати можуть бути використані керівництвом ТОВ «Ліатек» в практичній діяльності і сприятимуть удосконаленню діяльності вітчизняних підприємств.

УПРАВЛІННЯ, ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, АВТОМАТИЗОВАНА СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ

ABSTRACT

Thesis for the Master's Degree: 120 pp., 4 fig., 22 tab., 7 appendices, 60 sources.

The object of research is the activity of Liatek LLC.

The purpose is to disclosure of theoretical and practical aspects of investment management of Liatek LLC and development of measures to improve the efficiency of the enterprise under study.

The research methods: descriptive, comparative, analytical, tabular, graphical, balance, a method of statistical analysis, grouping and summarizing data, expert estimates.

Background of this thesis is consisting in the fact that the investment process plays an important role in the economy of any country. Investment largely determines the economic growth of the state, employment of the population and is an essential element of the base on which the economic development of society is based.

During the execution of the thesis we were considered the theoretical foundations of the management of investment activities of enterprises. Based on the theoretical material was analyzed by activities of the Liatek LLC and suggested ways to improve the efficiency of the investment activity management system of this company.

The specifics character of the paper consists in the fact that the results may be used in practice of management of the Liatek LLC and improve the activities of the domestic enterprises.

MANAGEMENT, INVESTMENT, INVESTMENT ACTIVITY OF THE
ENTERPRISE, ECONOMIC EFFICIENCY, AUTOMATED CONTROL
SYSTEM

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА СИМВОЛІВ

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;

LLC – Limited Liability Company – товариство з обмеженою відповідальністю;

НТП – науково-технічний прогрес;

АСУ – автоматизована система управління;

ЗЕД – зовнішньо-економічної діяльності;

ПрАТ – Приватне акціонерне товариство;

ПАТ – Публічне акціонерне товариство;

ВОЗ – власні оборотні засоби;

ТМЦ – товарно-матеріальні цінності;

ПДВ – податок на додану вартість.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ	12
1.1 Сутність інвестиційної діяльності підприємств	12
1.2 Економічна ефективність інвестицій	24
1.3 Особливості інвестування промислових підприємств	39
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІАТЕК»	51
2.1 Загальна характеристика підприємства	51
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ліатек»	56
2.3 Аналіз використання досліджуваним підприємством інвестиційного потенціалу	78
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ТОВ «ЛІАТЕК»	84
3.1 Розробка заходів щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства	84
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	100
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	105
ДОДАТКИ	111

ВСТУП

У сучасному світі різноманітних і складних економічних процесів і взаємовідносин громадян, компаній, фінансових установ, держав на внутрішньому та зовнішньому ринках гострою проблемою є ефективне інвестування капіталу для його примноження, тобто інвестиції.

Економічна природа інвестицій ґрунтується на законах процесу розширеного відтворення і полягає у використанні частини додаткового суспільного продукту для збільшення кількості та якості всіх елементів системи продуктивних сил суспільства.

Важливою складовою інвестиційної діяльності в Україні залишається забезпечення сприятливого інвестиційного клімату, реалізація якого залежить від соціально-економічної динаміки, ефективності участі у глобальному поділі праці, можливостей модернізації на цій основі національної економіки [31].

Ефективність та рівень інвестиційної діяльності в промисловості залежать насамперед від відповідної державної та регіональної інвестиційної політики, ефективність якої визначається наявністю чіткого механізму їх реалізації.

Окрім створення сприятливого інвестиційного клімату та пошуку безінфляційних джерел фінансування структурних змін, невід'ємною частиною державної інвестиційної політики є організація моніторингу ефективності інвестицій та вироблення пропозицій щодо їх покращення.

Різні фактори можуть визначити потреби в інвестиціях, але найпоширенішими є інвестиції, які визначають стратегію зростання. Інвестиції в цьому контексті є передумовою для виходу на якісно новий рівень, що забезпечує продовження старого або створення нових конкурентних переваг. Крім того, необхідні інвестиції в низку антикризових заходів [31].

Як альтернативу вкладенню в основний капітал можна виділити фінансові інвестиції, але вони не так поширені через відсутність організацій з великою кількістю тимчасово вільних грошей.

У разі систематичних фінансових інвестицій організація підпадає під дію законодавства про фінансовий ринок з усіма відповідними наслідками та обмеженнями.

Оскільки основною метою інвестицій є забезпечення реалізації найбільш ефективних форм інвестування з метою розширення економічного потенціалу підприємства, важливим аспектом, що характеризує інвестиційну проблему, є відповідна оцінка рентабельності інвестиційних проектів.

Водночас проблема інвестиційного рішення полягає в оцінці очікуваного плану розвитку з точки зору того, наскільки зміст плану та ймовірні наслідки його реалізації відповідають очікуваному результату [38].

Практика інвестиційного аналізу свідчить про існування численних підходів до оцінки інвестиційних проектів.

Багато підходів іноді не дозволяють оцінити точність оцінки окремо за допомогою одного методу, що вимагає комбінації підходів і методів для найкращого аналізу запланованого інвестиційного проекту.

Важливість аналізу для планування та здійснення інвестиційної діяльності дуже важлива.

Особливе значення має попередній аналіз, який проводиться на етапі розробки інвестиційних проектів і сприяє прийняттю розумних і обґрунтованих управлінських рішень.

Нерідкі випадки, коли компанія стикається з ситуацією, коли існує ряд альтернативних (взаємовиключних) інвестиційних проектів.

Звісно, ці проекти потрібно порівнювати і вибирати найпривабливіший за будь-якими критеріями.

Основним напрямком попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестування, тобто рентабельності капіталу, виділеного на проект.

Зазвичай при розрахунках враховується тимчасовий аспект грошової оцінки.

Науковий інтерес до проблеми інвестиційної діяльності організацій досить великий, про що свідчать численні публікації в наукових та науково-практичних виданнях.

Слід зазначити, що внесок у розробку цієї проблеми роблять як вітчизняні, так і зарубіжні вчені та практики. Тому теоретичною основою дослідження стали розробки, концепції та гіпотези, знайдені в сучасній економічній літературі такими вченими, як Т. Бен, І.А. Леєр, В. М. ріньова, В.В. Ковальов та інші.

Актуальність теми даної кваліфікаційної роботи ґрунтується на тому, що інвестиційний процес відіграє важливу роль в економіці кожної країни.

Інвестиції значною мірою визначають економічне зростання держави, зайнятість і є істотним елементом основи економічного розвитку суспільства. Тому проблема ефективних інвестицій заслуговує серйозної уваги.

У ринковій економіці є багато можливостей для інвестицій. Однак фінансові ресурси, доступні для інвестування в компанію, обмежені.

Предметом дослідження є діяльність ТОВ «Ліатек». Предметом дослідження є управління інвестиційною діяльністю досліджуваної компанії.

Метою кваліфікаційної роботи є показати теоретичні та практичні аспекти управління інвестиціями на ТОВ «Ліатек» та розробити заходи щодо підвищення ефективності діяльності науково-дослідної компанії.

Для досягнення цієї мети були поставлені такі завдання:

- дослідження теоретичних основ управління корпоративними інвестиціями;
- проаналізувати ефективність діяльності ТОВ «Ліатек»;
- Запропонувати заходи щодо підвищення ефективності системи управління інвестиціями досліджуваного підприємства.

При написанні кваліфікаційної роботи були використані такі методи дослідження – описовий, порівняльний, аналітичний, табличний, графічний,

бухгалтерський, метод статистичного аналізу, групування та узагальнення даних, експертні оцінки.

Інформаційною основою дослідження стали законодавчі та нормативно-правові документи, безпосередньо пов'язані з предметом дослідження, аналітичні та статистичні матеріали, науково-методичні огляди та публікації в журналах та спеціалізованих виданнях з управління інвестиціями компаніями, матеріали науково-практичних конференцій з предмет інвестицій, та документи з фінансової та статистичної звітності за предметом дослідження за останні роки.

Практичний зміст кваліфікаційної роботи полягає в тому, що її результати сприяють підвищенню ефективності діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «Ліатек» і можуть бути використані на практиці керівництвом цього підприємства та інших вітчизняних компаній.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Сутність інвестиційної діяльності підприємств

Термін «інвестиція» походить від латинського слова «invest», що означає «інвестувати».

Інвестиції можна визначити як довгострокове вкладення економічних ресурсів з метою отримання та досягнення в майбутньому чистого прибутку, який перевищує загальну суму початкових інвестицій (інвестований капітал).

При цьому збільшення капіталу має бути достатнім для компенсації інвестору відмови від використання власних коштів для споживання в поточному періоді, винагороди за ризик і компенсації майбутніх інфляційних втрат [51].

Інвестиції – це інвестиції в активи компанії для створення нових продуктів, підвищення якості, збільшення продажів і прибутку.

Інвестиції підприємства забезпечують просте й розширене відтворення капіталу, створення робочих місць, зростання заробітної плати та купівельної спроможності населення, надходження податків до державного та муніципального бюджетів [2].

Терміни «інвестиції» та «інвестиції» ідентичні.

У директивній економіці використовувався термін «інвестиції».

Економічна категорія «інвестиції» використовується в ринковій економіці.

З економічної точки зору інвестиції розглядаються як накопичення основного та оборотного капіталу.

З фінансової точки зору інвестування — це заморожування ресурсів для отримання доходу в майбутньому.

З точки зору бухгалтерського обліку інвестиція — це поєднання інвестицій в один або кілька активів і зобов'язань на балансі [18].

Для змістово-сислової характеристики участі суттєвим є визначення видів участі за індивідуальними ознаками, тобто за їх функціональним та елементарним складом (рис. 1.1.) [20].

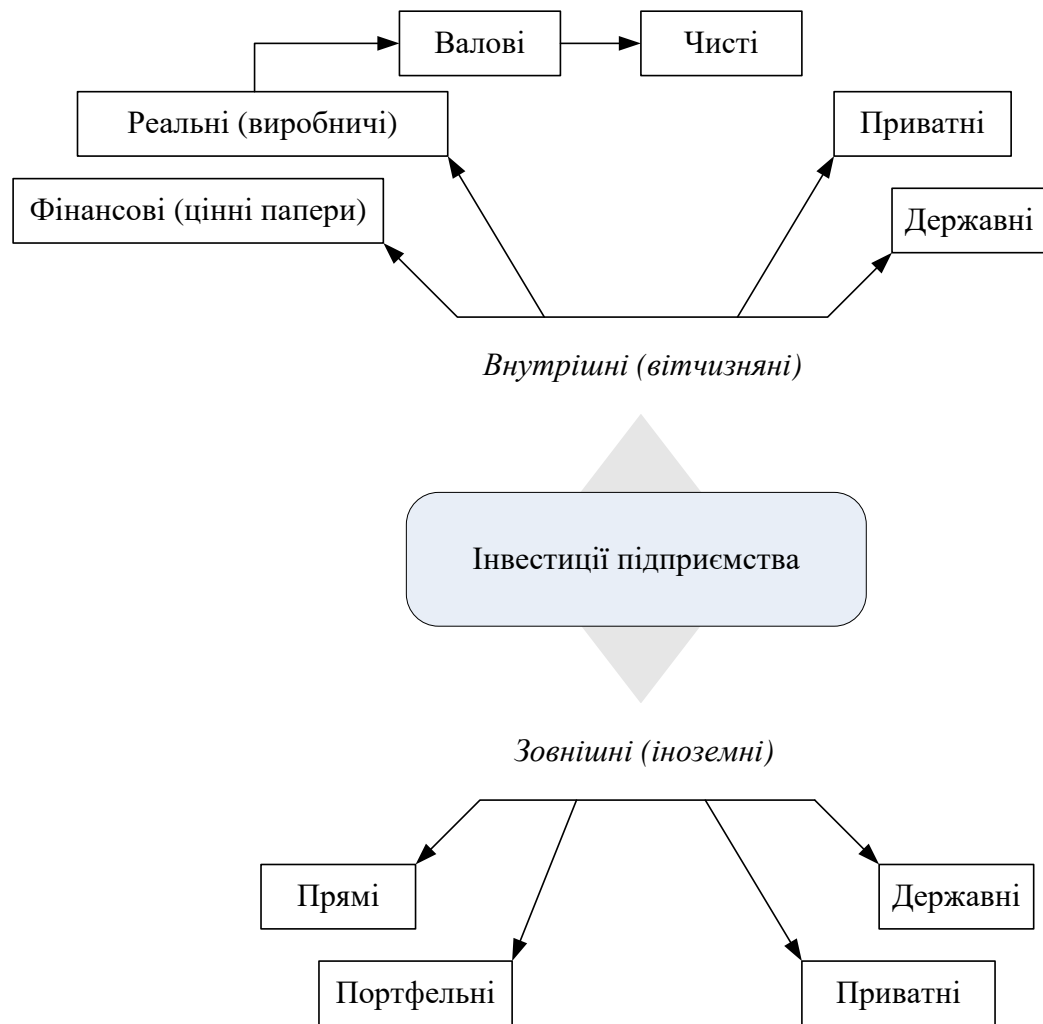

Рис. 1.1. Функціонально-елементний склад інвестицій підприємства

Відповідно до частини 1 статті 325 Господарського кодексу України інвестиціями у сфері господарювання визнаються довгострокові вкладення різних видів майна, інтелектуальних цінностей і майнових прав в об'єкти господарської діяльності з метою одержання доходу (прибутку) чи досягнення іншого соціального ефекту [13].

Подібне визначення містить стаття 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність», згідно з якою інвестиціями є всі види майна та інтелектуальних активів, вкладених в об'єкти підприємницької та іншої діяльності, що приносять прибуток (дохід) або соціальний вплив.

Закон передбачає примірний перелік таких цінностей, зокрема:

- цільові банківські депозити, акції, акції та інші цінні папери;
- рухоме та нерухоме майно (будівлі, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності);
- право інтелектуальної власності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, досвід виробництва, необхідний для організації певного виду виробництва, але не запатентований («ноу-хау»);
- Права користування землею, водою, ресурсами, будівлями, спорудами, обладнанням та іншими майновими правами;
- інші значення [28].

Інвестиції у відбудову основних фондів та будівельні запаси здійснюються у формі капітальних вкладень.

Статтею 116 Господарського кодексу України визначено, що іноземні інвестиції - це вартість, яку іноземні інвестори вкладають в об'єкти інвестування відповідно до законодавства України з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Іноземні інвестиції можуть інвестуватися в об'єкти, інвестування яких не заборонено законодавством України.

Статтею 391 Господарського кодексу України визначено види іноземних інвестицій.

Таким чином, іноземні інвестори мають право інвестувати в Україну у формі іноземної валюти, визнаної Національним банком України конвертованою, будь-яке стимульоване та нерухоме майно та пов'язані з ним майнові права; інші цінності (майно), визнані іноземними інвестиціями

відповідно до законодавства.

Заборона або обмеження будь-якого виду іноземних інвестицій може бути реалізовано лише законом [33].

Забороняється інвестування в об'єкти, будівництво та використання яких не відповідає гігієнічним, радіаційним, екологічним, архітектурним та іншим нормам, встановленим законодавством України, а також підвищення прав та інтересів громадян, юридичних осіб та юридичних осіб. держава, що охороняється законом.

Сукупність практичних заходів, які здійснюються громадянами, юридичними особами та державою для здійснення інвестицій, називається інвестиційною діяльністю (ст. 2 ч. 1 Закону України «Про інвестиційну діяльність») [19].

Інвестиційна діяльність базується на:

- інвестиції громадян, недержавних компаній, господарських товариств, профспілок і товариств, а також громадських і релігійних організацій, інших юридичних осіб на основі колективної власності;
- державні інвестиції, що здійснюються органами влади та управління України, місцевими Радами народних депутатів за рахунок бюджетів, позабюджетних фондів і позик, державними підприємствами та установами за рахунок власних і залучених коштів;
- іноземні інвестиції іноземних громадян, юридичних осіб та держав;
- загальні інвестиції громадян та юридичних осіб України та за кордоном [31].

Однією з форм інвестиційної діяльності для впровадження досягнень науково-технічних досягнень у виробничій та соціальній сферах є інноваційна діяльність.

Існує така класифікація інвестицій [47]:

- через природно-матеріальне втілення - матеріальне, нематеріальне та фінансове;

- за призначенням – прямі, спрямовані на придбання основних і оборотних коштів, і портфельні – для покупки цінних паперів – по джерелах фінансування – власні (амортизація, прибуток і виторг від реалізації майна) і позикові (кредит, лізинг тощо);
- за походженням – національні й іноземні;
- за метою – для одержання прибутку, соціальних чи екологічних результатів;
- за термінами здійснення – короткострокові, середньострокові і довгострокові;
- за об'єктами – виробничі і невиробничі;
- за напрямком – для відновлення основного капіталу, для приросту нерухомості й оборотного капіталу, для створення нової і підвищення якості продукції, що випускається.

Термін «інвестиції» має кілька значень.

У літературі можна знайти різні визначення.

Найбільш загальним визначенням є визначення інвестицій як використання грошей для отримання доходу або для залучення капіталу.

Усі види майнових та інтелектуальних цінностей, які впроваджуються у підприємницьку та іншу діяльність з метою отримання прибутку чи соціальних цілей, є інвестиціями [32].

З цього визначення стає зрозумілим, що мова йде не просто про гроші, а про гроші, які є грошовою формою обороту капіталу, тобто інвестиційного капіталу.

Інвестиційний капітал може бути власністю (нерозподілений прибуток, амортизаційні відрахування) та позиченим, джерелом якого тимчасово вивільняються чужі гроші.

Але вільні гроші – це не інвестиції. Вони стають інвестиціями в руках тих, хто витрачає їх на придбання елементів виробництва, що приносять дохід, тобто в натуральній формі.

Реальними активами є економічні ресурси підприємства: основні та

оборотні кошти, нематеріальні активи, які використовуються у виробничій діяльності для отримання доходу.

Власні заощадження, які перетворюються на реальні активи, перетворюються безпосередньо на інвестиції.

Чужі вільні гроші (заощадження) перетворюються на інвестиції через ринок капіталу, особливо через фондову біржу [45].

Об'єктами інвестування можуть бути реальні інвестиційні проекти, нерухомість та різноманітні фінансові інструменти.

Фінансовими інструментами як об'єктами інвестування є різні види фінансових зобов'язань: банківські депозити; Цінні папери (облігації, акції, опціони тощо).

Отже, термін «інвестиції» використовується для позначення:

- Інвестиції, інтелектуальні цінності в матеріальні активи, тобто у виробництво;

- Вкладення грошей у фінансові інструменти, тобто купівля цінних паперів.

Тому інвестиції — це ті економічні ресурси, які спрямовані на збільшення реального капіталу суспільства, тобто розширення чи модернізацію виробничого апарату (факторів виробництва, у тому числі «людського капіталу»).

Іноземні інвестиції включають рух капіталу з країни походження до країни-одержувача.

Відомо, що іноземні інвестиції здійснюються у двох основних формах (рис. 1.2.):

- 1) прями інвестиції;
- 2) портфельні інвестиції.

Різниця полягає в тому, що прями інвестиції дають інвесторам контроль над компанією, а портфельні інвестиції не дають контролю над активом.

Права інвестора на портфельні інвестиції обмежуються отриманням

доходів: дивідендів, відсотків, підвищення курсу цінних паперів (акцій).

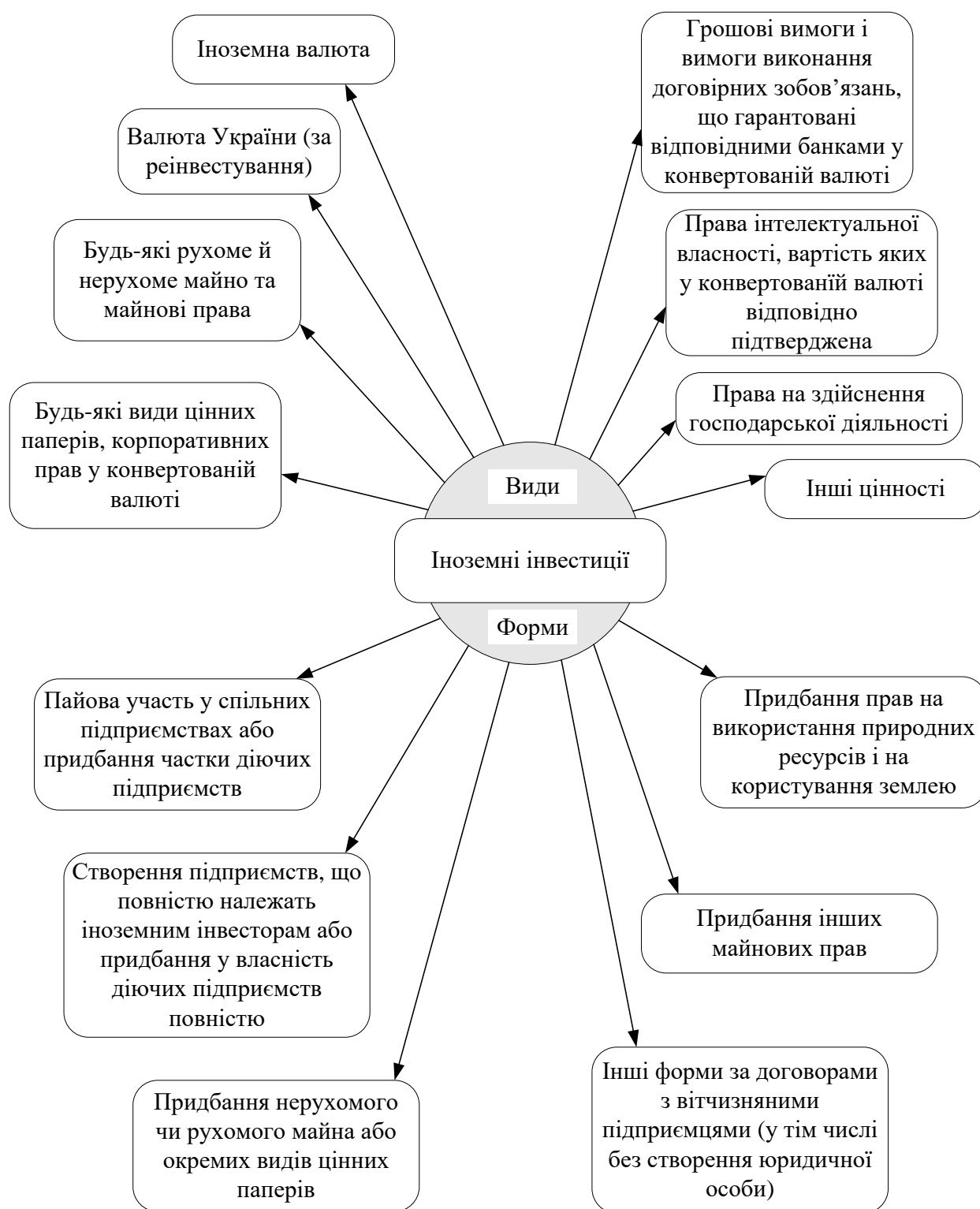

Рис. 1.2. Можливі види і форми іноземних інвестицій

На відміну від портфельних інвестицій, прямі інвестиції – це не

лише переміщення капіталу за кордон.

Між інвестором і компанією - суб'єктом інвестування існують довгострокові ділові відносини: передача сучасних технологій (включаючи управління), сектори ринку, право на використання бренду інвестора тощо. -відкрите товариство з обмеженою відповідальністю [20]. Той факт, що існують різні підходи до визначення категорії «інвестиції», свідчить про її складність, щоб проілюструвати те, що пропонує місцевий учений Бланк І.О. щодо основних характеристик інвестицій [15].

1. Інвестиції як об'єкт господарського управління. Незважаючи на досить значні термінологічні відмінності, розглянуті раніше, інвестиції трактуються як економічна категорія, що відноситься до сфери економічних відносин, економічної діяльності. Відповідно, інвестиції, як носії економічних характеристик та інтересів, є предметом управління економікою як на макро-, так і на мікрорівні будь-якої економічної системи.

2. Інвестиції як найактивніша форма залучення накопиченого капіталу в господарський процес. Оскільки весь накопичений капітал використовується для інвестиційних цілей, а частина грошей або іншого капіталу, пов'язаного з ліквідністю, є формою страхового резерву, зберігаючи пасивну форму, інвестиції, з іншого боку, слід розглядати як Найбільш активна форма накопиченого капіталу.

3. Інвестування як спосіб використання накопиченого капіталу в усіх альтернативних формах. У процесі інвестування кожна з форм накопиченого капіталу має свої можливості та особливості конкретних механізмів використання.

Найбільш універсальною з точки зору сфери застосування в інвестиційному процесі є грошова форма капіталу, яка в більшості випадків вимагає перетворення в інші форми для безпосереднього використання в цьому процесі.

Капітал, накопичений у вигляді запасу конкурентоспроможних матеріальних і нематеріальних благ, готовий до безпосередньої участі в інвестиційному процесі, але обсяг його використання в таких формах має вузький функціональний зміст.

4. Інвестиції як альтернативний спосіб інвестування в будь-який господарський об'єкт. У поєднанні з іншими виробничими факторами (трудовими ресурсами, природними ресурсами) інвестиційний капітал може використовуватися як для виробництва споживчих товарів, так і для виробництва засобів виробництва у вигляді робочого обладнання та предметів праці.

5. Інвестиції як джерело ефектів підприємницької діяльності. Метою інвестицій є досягнення певного ефекту, який може бути як економічним, так і неекономічним. Вплив інвестицій визначається їх потенційною здатністю приносити дохід.

6. Інвестиції як об'єкт ринкових відносин. Різноманітні інвестиційні фонди, товари та інструменти, які підприємство використовує у своїй діяльності, служать об'єктами купівлі-продажу на особливому типі ринку – «ринку інвестицій». Останній утворений усією системою умов ринкової економіки, яка тісно пов'язана з іншими ринками (ринком праці, споживчих товарів, послуг тощо) і функціонує під впливом різних форм державного регулювання.

7. Інвестиції як об'єкт права власності та розпорядження. Як об'єкт підприємницької діяльності, капітальні вкладення є носієм права власності та права розпорядження.

У сучасних умовах компанія, яка використовує різні форми капіталу в процесі інвестування, може мати право розпорядження без власності.

Права власності та розпорядження капіталом розподіляються як інвестиційний ресурс між окремими суб'єктами господарювання.

8. Інвестиції як актив. Часовий лаг між інвестуванням і

отриманням інвестиційного доходу може характеризуватися більшим або меншим проміжком часу. Відповідно, інвестор має альтернативу часовій перевазі використання капіталу:

а) обирати короткострокові або довгострокові об'єкти (інструменти) інвестування для інвестиційної діяльності з відповідним рівнем інвестиційного доходу;

б) Віддавати перевагу майбутнім можливостям споживання перед поточними, хоча економічна цінність перших оцінюється нижче, ніж останнього. Щоб подолати цей стереотип переваги в часі та спонукати власника капіталу інвестувати, відмовляючись від споживання, необхідно забезпечити таку відмову зі значною винагородою у вигляді приросту капіталу.

9. Інвестиції як носії ризику. Ризик є важливою характеристикою інвестицій у всіх їх формах і видах. Носії фактора інвестиційного ризику виступають джерелом доходу в господарській діяльності інвестора. При інвестуванні інвестор завжди повинен усвідомлювати економічний ризик, пов'язаний із можливим зменшенням або втратою очікуваного інвестиційного доходу та можливою втратою (частково або повністю) інвестиційного капіталу. Відповідно ризик і віддача від інвестування в бізнес підприємця пов'язані.

10. Інвестиції як носії ліквідності. Процес діяльності інвестованого капіталу, який забезпечується його ліквідністю, характеризується поняттям деінвестування. Капітал, вивільнений під час деінвестування, може бути реінвестований в інші об'єкти та інструменти.

Таким чином, ліквідність інвестицій уможливорює не лише прямий, а й зворотний потік капіталу, який використовується як інвестиційний ресурс.

Практичне здійснення інвестицій забезпечується інвестиційною діяльністю підприємства, яка є однією із самостійних форм його

господарської діяльності та найважливішою формою реалізації його економічних інтересів.

Інвестиційна діяльність підприємства – це цілеспрямований процес пошуку необхідних інвестиційних ресурсів, вибору ефективних об'єктів інвестування (інструментів), створення збалансованої інвестиційної програми (інвестиційного портфеля) та забезпечення її реалізації [23].

Інвестиційна діяльність підприємства характеризується такими ознаками:

1. Вона є основною формою зростання діяльності компанії та підпорядкована її цілям і завданням. Інвестиційна діяльність компанії спрямована на забезпечення довгострокового зростання операційного прибутку за двома напрямками: а) за рахунок забезпечення операційного доходу (створення нових філій; розширення збуту за рахунок вдосконалення продукції, розробка нових унікальних видів); б) шляхом забезпечення зниження операційних витрат (своєчасна заміна фізично зношеного обладнання: заміна застарілих основних засобів та нематеріальних активів тощо).

2. Форми та методи інвестиційної діяльності залежать менше від галузевих характеристик компанії, ніж від її господарської діяльності. Це пов'язано з тим, що інвестиційна діяльність підприємства переважно тісно пов'язана з фінансовими ризиками, галузева сегментація яких практично відсутня.

3. Обсяг інвестицій підприємства характеризується значною нерівномірністю за певні періоди часу.

Циклічність цієї діяльності визначається низкою умов – необхідністю накопичення коштів, зміною «інвестиційного клімату» в країні, можливістю створення внутрішніх умов для інвестиційної діяльності (вичерпання резервів підвищення продуктивності існуючих необоротні активи).

4. Довгострокове формування інвестиційного доходу. Це означає, що

зазвичай існує тривалий період між вартістю інвестиційних коштів і окупністю інвестицій, що визначає довгостроковий характер цих витрат.

5. Інвестиційна діяльність утворює особливий самостійний вид платіжних потоків підприємства, які суттєво відрізняються за своєю спрямованістю в певні періоди часу. У певні періоди часу величина негативного грошового потоку від інвестування в підприємство значно перевищує величину позитивного грошового потоку. Крім того, відбувається лише відтік коштів на початковій фазі інвестиційного проекту.

6. Інвестиційна діяльність характеризується наявністю ризиків. Ризик інвестицій значно перевищує операційний (комерційний) ризик. Це пов'язано з тим, що в процесі інвестування ризик втрати капіталу більш імовірний, ніж у процесі ведення бізнесу [39].

Успішне вирішення проблеми залучення та реалізації інвестицій потребує, зокрема, надійних методів визначення прибутковості інвестиційних проектів.

1.2 Економічна ефективність інвестицій

В даний час існують невизначеності та відмінності у застосуванні методів оцінки рентабельності інвестицій.

Традиційний метод розрахунку абсолютної ефективності інвестицій (час амортизації або, з 1990-х років, новий метод, прийнятий із Заходу, який використовувався для розрахунку чистої приведеної вартості (NPV), дисконтованого періоду амортизації (DPB) і внутрішньої ставки рентабельності) спреду (IRR), рентабельності інвестицій (RI) [42].

Обидва методологічні підходи мають певні переваги та недоліки. Т. Бен провів порівняльний аналіз цих методів.

Перевагами старого методу є доступність і надійність вихідних даних, простота розрахунків, відсутність необхідності прогнозувати поточні витрати, ціни, прибутки, тривалість проекту, можливість визначення абсолютної ефективності загальної суми інвестицій окремого інвестиційного проекту, можливість порівняння ефективності оцінити будь-яку кількість альтернативних проектів і вибрати найбільш ефективний [14].

Недоліками старого методу спочатку є часткове врахування фактора часу, оскільки прибуток не дисконтується, а приймається стабільним у найближчі роки.

Лише в прийнятих у 1988 р. методичних рекомендаціях щодо визначення економічної доцільності заходів щодо прискорення науково-технічного прогресу були зроблені спроби усунути цей недолік шляхом розрахунку так званого інтегрального ефекту [32].

До недоліків старого методу можна віднести складність та обумовленість приведення альтернативних технічних чи організаційних рішень (проектів) у порівнянну форму, якщо ці можливості значно відрізняються за обсягом виробництва, якістю та асортиментом продукції, а також за вартістю інвестиційних коштів; Ігнорування несвоєчасної сплати

основного боргу тощо.

У літературі є недоліки старої методики використання нібито штучно створеного показника консолідованих витрат та ігнорування амортизації як джерела фінансування. Однак ці зауваження не є недоліками старої методики [12].

Враховуючи переваги та недоліки старої методології, а також багаторічний досвід її практичного застосування, про практичну доцільність та доцільність використання цієї методики для оцінки ефективності інвестицій, особливо короткострокових проектів, можна з упевненістю говорити.

Основна перевага нової методології полягає в тому, що вона враховує всі витрати та доходи протягом усього терміну реалізації проекту та зміни вартості грошей у часі, що досягається шляхом дисконтування річного грошового потоку від інвестицій.

Ідея, закладена в новій методології, приваблива і безперечна, інше питання – реалізація цієї ідеї.

Грошові потоки розглядаються як дохід від інвестицій, які теоретично неадекватно враховують прибуток, амортизацію та залишкову вартість виробничих потужностей за останній проектний рік. Ця техніка має суттєві недоліки, які знижують її практичну цінність.

При зверненні першим кроком є розрахунок показника NPV, позитивне значення якого визначається основним показником ефективності інвестиційного проекту.

Виходячи з затверджених урядом рекомендацій, основним показником є чистий дисконтований дохід (NPV), який по суті аналогічний NPV, оскільки є різницею між сумою дисконтованих грошових потоків за весь період очікуваної діяльності інвестиційного проекту та Сума дисконтованих інвестицій.

Одним із основних недоліків індикатора NPV, а також абсолютно нової методології загалом (оскільки інші його показники впливають з NPV), є

необхідність прогнозувати часові рамки проекту.

Науково обґрунтованих методів чи рекомендацій щодо визначення тривалості не існує. Більшість із цих та інших джерел наголошують на необхідності використання тривалості проекту для розрахунків, але залишається незрозумілим, як це можна визначити [25].

У деяких випадках доцільно вважати стандартний термін служби машин, що не тому, що такого немає. Навіть якби нормативний термін служби машин був затверджений владою, то в останньому проектному році необхідно було б визначити вартість усіх елементів пасивної частини основних засобів, що становить 60-80% від загальної вартості основних засобів. в різних галузях промисловості.

Розрахунки залишкової вартості будівель, споруд та мереж електропередачі за останній проектний рік пов'язані з великими помилками і можуть змінюватися, оскільки невідомо, чи будуть вони корисними чи зовсім непотрібними для нового виробництва в якийсь момент [17].

Ці твердження також стосуються окремих рекомендацій щодо визначення тривалості проекту через застарілість машини, але як саме цього досягти не повідомляється.

Моральне старіння не є заздалегідь визначеною величиною; Це покроковий процес, який починається відразу після покупки нового автомобіля.

У певний момент життєвого циклу машин він досягає точки, коли доцільно оновлювати технологію. Тому необхідно, щоб існуюча машина регулярно розраховувала ступінь застарілості і, таким чином, економічність заміни її на нові пристрої під час її експлуатації.

З новим автомобілем треба було б якось з'ясувати (а це заплановано в інвестиційному проекті), через скільки років його моральне старіння досягне неприпустимого рівня.

Визначення цього періоду означає не що інше, як прогнозування темпів науково-технічного прогресу у відповідній галузі машинобудування.

Очевидно, що підкріпити такі прогнози для розрахунку прибутковості інвестиційного проекту практично неможливо.

У практиці планування новобудов, розширення чи переобладнання діючих компаній питання про те, скільки років компанія буде діяти в контексті розробленого проекту, не з'ясовано.

У ряді проектних організацій (без обґрунтування для розрахунку NPV для всіх інвестиційних проектів) цей 10-річний період прийнято [31].

Відсутність рекомендацій або наведених вище порад, які не мають необхідної специфікації для практичного застосування, призводить до суб'єктивності визначення тривалості проекту і, таким чином, до визнання його ефективності чи неефективності.

Справа в тому, що відповідь на це питання, для якого проводяться розрахунки ефективності, у багатьох випадках залежить від вибору тривалості проекту.

Дуже часто зустрічається ситуація, коли вона ефективна протягом тривалості проекту, наприклад 6 років.

Відомо, що існують (і не можуть бути) такі методи, які дозволяють визначити тривалість інвестиційних проектів з точністю до 1 року: наприклад, 6 чи 7 років, 12 чи 13, 16 чи 17 тощо. суб'єктивний Вибір тривалості проекту для розрахунку показника NPV дає змогу обґрунтувати «необхідну» оцінку ефективності проекту, але не дає об'єктивної оцінки фактичної ефективності. Вже лише з цієї причини показник теперішньої вартості, навіть якщо він теоретично має внутрішню логіку, є непридатним на практиці.

Показник NPV характеризується внутрішньою суперечливістю: з одного боку, врахування всіх змін у витратах і доходах за всю тривалість проекту, з іншого боку, неможливість передбачити всі ці зміни, оскільки вони можуть бути різноманітними і тим довгими. тривалість проекту (можливі зміни попиту на продукцію, конкуренції, цін на сировину, енергоносії, готову продукцію, дисконтних ставок, податкового

законодавства, норм амортизації, тарифів тощо) [1].

Отже, створення показників ефективності інвестицій не повинно вимагати виплат за весь термін дії проекту.

Другий фундаментальний недолік нової методології стосується використання грошових потоків для розрахунку ефективності.

Грошовий потік — це сума грошей, яку компанія отримує за певний період часу. Ця сума включає прибуток, амортизацію, дивіденди на акції інших компаній, що належать компанії, повернення торгових кредитів компанії, продаж випущених цінних паперів, надлишки, непотрібні активи, прибутки від невиробничої діяльності, курсові різниці тощо. [16].

Як бачимо, до грошових потоків відносять приплив коштів, які не мають нічого спільного з інвестиціями.

Грошовий потік є важливим показником при аналізі та плануванні фінансової діяльності компанії, визначенні вартості компанії тощо.

Нова методологія наголошує на необхідності розглядати грошові потоки лише як частину доходів, які нібито генеруються інвестиціями, тобто прибутку та амортизації.

Розмір прибутку та амортизації – це не грошовий потік, про склад якого говорилося вище, а умовний грошовий потік для оцінки ефективності інвестицій.

У цьому контексті виникає питання щодо суті терміну «генерувати інвестиції»: що вони генерують, тобто що створюють (або створюють)?

У цьому контексті можна з упевненістю сказати, що інвестиції вигідні.

Завдяки тому, що інвестиційний проект пропонує передові конструкторські, технологічні та конструкторські рішення, він знижує вартість матеріалів, збільшує технічне оснащення та фонд робочої сили, а отже підвищує його продуктивність, що призводить до нової доданої вартості.

Відомо, що однією з форм реалізації частини новоствореної вартості, яка йде в нагромадження, є прибуток.

Отже, новостворену вартість можна розглядати як прибуток від інвестицій, а на рівні підприємства частина цієї вартості – прибуток – використовується для

вимірювання ефективності інвестицій [43].

Що стосується амортизації, то її використання в якості повернення інвестицій не витримує критики. Вона не є новоствореною вартістю, а відображає лише експлуатаційні витрати на основні засоби (інвестиції), тому виступає як витрати виробництва як частина виробничих витрат.

Амортизація як споживча вартість основних засобів (інвестицій) не може використовуватися для оцінки ефективності тих самих інвестицій, а лише характеризує рівень рентабельності інвестицій.

При амортизації кругообіг основних фондів, накопичення коштів для легкого відтворення. Ці добре відомі істини варто пам'ятати, оскільки нова методологія рекомендує, а на практиці вона вимірює ефективність інвестицій з точки зору прибутку та амортизації.

У результаті таких розрахунків ефективність інвестиційних проектів є завищеною порівняно з їх фактичною ефективністю (NPV, IRR, RI завищені, DPB – занижені), тобто результати їх оцінки малоімовірні. Ступінь переоцінки ефективності може бути дуже високою [21].

У багатьох інвестиційних проектах частка амортизації в грошовому потоці перевищує 30-40%, навіть 50%. Результат – ілюзія ефективності.

Можна навести умовний приклад. Припустимо, інвестиційний проект настільки невдалий (велике споживання енергії та ресурсів, низька продуктивність і якість продукції), що прибутку дуже мало або зовсім немає, але врахування амортизації «доводить» проект до успіху. Зрозуміло, що такий проект нікому не потрібен [9].

Оскільки ефективність інвестицій можна виміряти лише за новоствореною вартістю, а не за виробничими витратами (амортизацією), показники ефективності слід розраховувати не на основі так званого грошового потоку, а на основі прибутку.

Підкреслюючи ці теоретично незаперечні положення, слід зазначити, що в схемах економічних розрахунків можуть виникнути певні метаморфози деяких показників, якщо, не змінюючи їх економічної природи, дати їм іншу назву і

нібито інший зміст.

У цьому сенсі питання амортизації є більш складним.

Справа в тому, що частина прибутку відображається як у найменуванні, так і у вигляді амортизації.

У розрахунках за новою методикою частина амортизації фактично є частиною прибутку. Це пов'язано з джерелами інвестиційного фінансування.

Якщо позикові кошти залучаються для фінансування об'єкта, вони повертаються кредитору за рахунок прибутку при введенні об'єкта в експлуатацію, тим самим зменшуючи суму прибутку.

Накопичена амортизація, що відповідає частці позикових коштів в інвестиціях, по суті є складовою прибутку, що використовується для погашення боргу.

Тому в розрахунках ефективності інвестицій потрібно виходити з прибутку (Π), який є сумою прибутку за звітом (Π_3) та амортизації, що відповідає частині позикових коштів у загальних інвестиціях ($A_{\text{поз}}$) [15]:

$$\Pi = \Pi_3 + A_{\text{поз}}, \quad (1.1)$$

На основі аналізу сутності економічної ефективності засобів виробництва, методичних документів старих і нових методів, а також реальної інвестиційної практики в промисловості, Т. Бен пропонує обґрунтування власного підходу до визначення рентабельності інвестицій [13].

Рекомендовані методичні положення передбачають застосування та вдосконалення раціональних методів і показників старої та нової методики. Перш за все, потрібно вибрати основний лічильник продуктивності. Цим показником має бути час окупності (або обернена норма прибутку) інвестицій, що рекомендовано будь-яким методом.

При розрахунку цього показника доцільно відштовхуватися від суми прибутку, а не грошових потоків, а розраховувати дисконтований термін окупності, враховуючи лише прибуток.

Прибуток необхідно дисконтувати протягом стільки років, скільки необхідно для досягнення рентабельності інвестицій.

Для обґрунтування методики розрахунку дисконтованого терміну окупності необхідно уточнити ще два положення – прогноз прибутку та розрахунок інвестицій.

Дисконтування прибутку не є прогнозом його вартості в найближчі роки, а лише характеризує зміну грошової оцінки з часом.

Розмір річного прибутку, визначений в інвестиційному проекті за старим методом (а часто і за новим), приймається постійною для всіх років.

Насправді це не так. У виробничо-господарській практиці рівень прибутку може змінюватися під впливом багатьох факторів – змін на ринках, посилення конкуренції, зміни цін на сировину, паливно-енергетичні ресурси, законодавчих заходів тощо. Зрозуміло, що передбачити довгостроковий вплив цих факторів на прибуток дуже важко або неможливо. Тут доводиться обмежитися загальним бажанням передбачити вплив найважливіших факторів на основі тенденцій їх змін у попередні роки, прогнозу змін у наступні роки тощо [29].

Серед багатьох факторів є принаймні один, значний вплив якого на прибуток можна і потрібно враховувати. Йдеться про розробку проектних значень виробничої потужності та собівартості виготовлення новозбудованих або реконструйованих об'єктів.

У переважній більшості випадків розвиток виробничої потужності займає від кількох місяців до 1-2 років і навіть більше, а проектна собівартість продукції досягається через певний час після розвитку виробничої потужності.

Існують різні погляди на терміни розвитку промислових підприємств. Однією з них є твердження, що при досконалій техніці, технології та раціональному проектуванні об'єкт може (і повинен) працювати на повну проектну потужність з моменту введення в експлуатацію.

Залежно від ступеня автоматизації технології та виробничого процесу цю тему потрібно розглядати по-різному.

Наприклад, переважно невеликі машини та багатосерійні машини, які

працюють автоматично без участі людини (наприклад, електродвигуни, генератори, компресори, холодильники, годинники тощо), можуть фактично працювати на повну потужність від початку роботи. Це стосується і великих машинних комплексів, якщо вони повністю автоматизовані і працюють без втручання працівників у виробничий процес.

Комплексна експлуатація складних спеціалізованих машинних комплексів, до складу яких входить багато машин і механізмів і в яких задіяно багато робітників, які виконують виробничі функції (наприклад, головною характеристикою таких комплексів є те, що вони є системою людина-машина. Ці системи вимагають внаслідок технічних, організаційно-психологічні чинники деякий час для «перевірки» вузлів і деталей машин, пристроїв і набуття працівниками виробничих навичок.

За цей час обсяги виробництва та економічні показники не досягають проектних значень, тобто відбувається процес розвитку заводів.

Час розробки залежить від складності комплексів.

Наприклад, згідно з попередніми нормативами, час роботи доменних печей різного об'єму не повинен перевищувати 6-9 місяців, прокатних станів 1-2 роки.

Зауважимо, що виходячи з попереднього досвіду розробки подібних агрегатів, якості придбаного обладнання та залучення кваліфікованого персоналу, можна впевнено спрогнозувати тривалість розвитку об'єктів, тим самим підвищуючи ймовірність розрахунку ефективності інвестиційних проектів [33].

Розрахунок прибутку в роки неповного освоєння об'єкта можна проілюструвати на умовному прикладі. Якщо освоєння виробничої потужності (В) у першому році прогнозується на 90%, в наступні роки – 100%, а фактична собівартість одиниці продукції в першому році буде вища за проектну (С) на 4%, у другому році – на 2%, далі досягне проектного рівня, то прибуток (П) у першому році при незмінній ціні (Ц) становитиме:

$$\Pi_1 = (Ц - С \cdot 1,04) \cdot 0,9В, \quad (1.2)$$

у другому році:

$$\Pi_2 = (\Pi - C \cdot 1,02) \cdot B, \quad (1.3)$$

у наступні роки:

$$\Pi_1 = (\Pi - C) \cdot B \quad (1.4)$$

Друге положення, що стосується дисконтованого строку окупності, полягає у розрахунку суми інвестицій. Потрібно брати до уваги, що інвестиції витрачаються здебільшого не за один рік, а протягом тривалого часу. Тому треба брати не номінальну суму інвестицій, як це часто рекомендується в літературі при викладі нової методики, а наращену з урахуванням «заморожених» частин інвестицій в роки їх реалізації та дисконтованих частин інвестицій, які, згідно з проектом, витрачаються для завершення яких-небудь робіт, після введення об'єкта в експлуатацію [12].

Загальну суму приведених інвестицій з урахуванням їх нарощення і дисконтування (K_n) потрібно розраховувати таким чином [31]:

$$K_n = \sum_{t=1}^m K_t (1+r)^2 + \sum_{t=m}^n \frac{K_t}{(1+r)^2}, \quad (1.5)$$

де K_t – інвестиції кожного року інвестування;

r – процентна ставка;

m – кількість років інвестування до введення об'єкта в експлуатацію;

n – кількість років інвестування після введення об'єкта в експлуатацію.

Зрозуміло, що переважна частина інвестицій реалізується до введення об'єкта в експлуатацію. Чим більша тривалість інвестування і чим більші частки інвестицій реалізуються у перші роки інвестування, тим значніше наращена сума інвестицій перевищуватиме номінальну.

Для розрахунку дисконтованого строку окупності (Т) потрібно прогнозовані річні прибутки дисконтувати за стільки років, щоб їх сума досягла чи перевищила приведені інвестиції (K_n) [31]:

$$\sum_1^T \frac{\Pi_i}{(1+r)^i} - K_n \geq 0, \quad (1.6)$$

де, $i = 1, 2, \dots, T$;

Т – кількість років експлуатації об'єкта до повної окупності інвестицій, тобто дисконтований строк окупності інвестицій.

У розрахунках за формулою (1.6) інвестиції з нарощенням і дисконтовані інвестиції, а також дисконтований прибуток, розрахований за формулою (1.4), приводяться до року, що передує року введення об'єкта в експлуатацію.

Щорічний прибуток дисконтується за стільки років, щоб його сума досягла (або перевищила) суму нарощених і дисконтованих інвестицій (рівняння (1.6)).

Розглядаючи економічну сутність строку окупності (незалежно від того, дисконтований він чи ні), ним характеризується співвідношення інвестицій і генерованого ними річного прибутку. Саме так розраховується цей показник за старою методикою, де інвестиції відносяться до річного прибутку. Щоб розраховувати аналогічний показник у даному випадку, потрібно віднайти середньозважений дисконтований річний прибуток (Π_p) [31]:

$$\Pi_p = \sum_1^T \frac{\Pi_i}{(1+r)^i} / T, \quad (1.7)$$

Тоді дисконтований строк окупності (T_p виходячи з середньорічного прибутку (Π_p), становитиме [37]:

$$T_p = K_n / \Pi_p, \quad (1.8)$$

Беручи обернене відношення річного прибутку до інвестицій, одержуємо коефіцієнт ефективності (рентабельності) інвестицій (E). У даному випадку дисконтований коефіцієнт ефективності інвестицій (виходячи із середньозваженого річного прибутку) дорівнює [41]:

$$E = 1/T_p = \Pi_p/K_{\text{п}}, \quad (1.9)$$

Економічна сутність показників T_r і E однакова - вони характеризують ефективність інвестицій.

На практиці показник ефективності є більш значущим, він дозволяє аналізувати ефективність даного інвестиційного проекту порівняно з прибутковістю інших проектів, рентабельністю основних засобів існуючих компаній, банківськими депозитами та кредитними ставками, і в цілому відповідає прийнятій принцип порівняння заробітку (доходу) з витратами (Інвестиції, оборотні кошти) [25].

Для кожного інвестиційного проекту розмір прибутку визначається дисконтованим терміном амортизації вкладення залежно від розміру та розподілу часу вкладення, часу освоєння майна. Значення цього періоду для різних проектів можуть сильно відрізнятися.

Наприклад, якщо тривалість 2-3 роки, то у високій ефективності проекту немає жодних сумнівів.

Термін окупності 10-15 років і більше, ймовірно, свідчить про незадовільну ефективність проекту [2].

Чим довший термін окупності (нижча ефективність), звичайно, тим нижче ефективність проекту. У цьому контексті можна зробити висновок, що існує таке (граничне) значення терміну окупності (рентабельності інвестицій), яке відокремлює економічно ефективні інвестиційні проекти від неефективних.

Принципово важливим є питання про те, як визначити порогове значення показника ефективності інвестицій.

У плановій економіці централізовано затверджувалися нормативні

коефіцієнти ефективності, які були обов'язковими для всіх організацій і визначали рентабельність інвестицій, нових систем, техніко-організаційного розвитку компаній.

В умовах ринкової економіки також доцільно визначити поріг ефективності інвестицій.

Звісно, ці відносини не можуть бути директивними чи нормативними. У разі приватної чи корпоративної власності допустимість чи неприпустимість інвестиційних проектів з будь-якою прибутковістю визначається власниками та керівниками компаній. Але останні також потребують певних орієнтирів для прийняття раціональних рішень. Орієнтиром може слугувати граничне значення показника економічної ефективності [10].

На практиці можуть виникати різні ситуації. Наприклад, якщо проект розширення інвестицій має рентабельність інвестицій нижче граничного рівня, але вища за рентабельність оборотного капіталу компанії, позитивне рішення про реалізацію цього проекту може вплинути на очікуване збільшення загальної віддачі від інвестицій після розширення.

Керівники підприємства можуть прийняти інвестиційний проект до реалізації з метою отримання додаткового прибутку і при його рентабельності нижче порогового і навіть нижче рентабельності оборотних коштів. Це їхнє право і відповідальність, але вони повинні знати, що ефективність їхнього проекту буде досить низькою і це негативно вплине на вартість їхнього бізнесу.

Складною проблемою є визначення порогу ефективності інвестицій у промисловість.

Як і раніше, коли нормативні коефіцієнти ефективності інвестування встановлювалися централізовано на рівні 0,12-0,15, сьогодні не існує загальноприйнятих методів розрахунку нормативних або запропонованих граничних коефіцієнтів. Д

окази граничної ефективності інвестицій мають базуватися на

фактичних і прогнозних даних про рівень і динаміку норми прибутку на основні фонди та інвестиції в промисловість.

При обґрунтуванні всіх вихідних даних слід враховувати порівнянні ціни, зміни галузевої структури промисловості, ситуацію в капіталоутворюючих галузях - машинобудуванні та будівництві та вплив інших факторів.

Таке обґрунтування можуть надати центральні науково-дослідні інститути, які мають всю необхідну інформацію та досвід аналізу макроекономічних показників [40].

Граничний рівень рентабельності має на меті забезпечити підвищення ефективності інвестиційних проектів порівняно з уже здійсненими інвестиціями та наявними основними фондами.

За цієї умови вирішальним чинником підвищення ефективності суспільного виробництва стає реалізація всіх інвестиційних проектів у промисловості, які мають вищий за граничну величину рентабельність інвестицій і відповідно високий науково-технічний рівень.

Для оцінки рентабельності інвестиційних проектів з відносно низькими інвестиціями та термінами виконання та вибору ефективного проекту з кількох альтернатив доцільно використовувати статичні показники абсолютної та порівняльної ефективності (ефективність, термін амортизації, консолідовані витрати), які забезпечують легкий розрахунок і ймовірність їх результатів.

Для оцінки рентабельності інвестиційних проектів зі значними інвестиціями та термінами реалізації необхідно розрахувати динамічні показники ефективності – дисконтований час амортизації або дисконтований показник ефективності інвестицій [21]. По-перше, застосування запропонованих динамічних показників у багатьох випадках не вимагає неадекватного та непотрібного прогнозування приймання проектів – з точністю до 1 року, що забезпечує надійність оцінки ефективності; по-друге, виключає штучне завищення ефективності, яке виникає при розрахунку чистої приведеної вартості та інших показників на основі грошових потоків.

В обох методологічних підходах при використанні статичних і динамічних показників перевагу слід віддавати індексу ефективності, який є більш значущим, ніж термін окупності, оскільки дозволяє порівнювати його з рентабельністю виробничих потужностей Німеччини, інших компаній у Росії. загальні, з показниками ефективності. інші інвестиційні проекти, а також з граничною ефективністю (після її визначення), з процентними ставками тощо.

Граничну ефективність інвестицій можуть визначати науково-дослідні інститути за дорученням та під керівництвом Мінекономіки України на основі аналізів і прогнозів рівня рентабельності інвестицій, основних засобів та інших показників на макрорівні. Цей коефіцієнт не має бути обов'язковим для інвесторів та компаній, але його існування та практичне використання як орієнтира забезпечить вибір ефективних інвестиційних проектів та підвищення ефективності виробництва [34].

Перехід до ринку потребував принципово нової орієнтації інвестиційної політики галузі, що відповідає сучасній економічній ситуації. Це пов'язано зі суттєвими змінами інвестиційного статусу державних та недержавних структур, поділом їх функцій у інвестиційному процесі, зменшенням частки централізованих інвестицій у їх сукупності, зміною структури власності останніх у м.ч. зв'язок з приватизацією землі. зовнішні джерела інвестування, метод розподілу інвестицій у результаті переходу від суцільного – централізованого розподілу – до ринкового механізму попиту та пропозиції, до інших критеріїв оцінки ефективності капітальних вкладень [51].

Настанова охоплює всі сфери діяльності уряду. Залежно від сфери суспільних відносин, яка є предметом політичного впливу, ми говоримо про економічну чи соціальну політику, культуру чи технології, фінансову чи інвестиційну політику, внутрішню чи зовнішню політику.

1.3 Особливості інвестування промислових підприємств

В економічній літературі під інвестиційною політикою розуміють систему заходів і дій державного сектору, які спрямовані на створення сприятливого інвестиційного клімату, пошук і консолідацію інвестиційних фондів та їх ефективне використання для досягнення позитивного економічного ефекту.

Вивчення процесу формування інвестиційної політики слід починати на основі цілей інвестиційної політики, враховуючи, що державна інвестиційна політика є найважливішою частиною соціально-економічної політики і може здійснюватися лише в її рамках.

Тому інвестиційна політика має бути спрямована на досягнення стратегічних і тактичних цілей у масштабі всієї економіки [15].

Економічна ситуація в секторі нині характеризується активізацією виробничої діяльності підприємствами реального сектору.

Після повторної девальвації гривні в галузі з'явилися ознаки фінансового оздоровлення компаній.

Підцілі та завдання впливають з основної мети інвестиційної політики.

Найважливішою підціллю інвестиційної політики є створення сприятливого клімату для інвестиційної діяльності.

Формулювання цілей інвестиційної політики має враховувати основний ланцюг та поточну економічну ситуацію країни, регіону та галузі. Тому головною метою та завданням інвестиційної політики в сучасних умовах є припинення спаду виробництва, інфляції, активізація інвестиційної діяльності з метою забезпечення структурної перебудови економіки з метою подальшого економічного та соціального розвитку.

Ефективність інвестиційної політики оцінюється залежно від того, наскільки вона відображає інтереси різних соціальних класів і наскільки вона сприяє досягненню стратегічних цілей і вирішенню конкретних завдань.

Головною ознакою інвестиційної кризи є її чіткий галузевий та регіональний характер, тому реалізація антикризових заходів є суттєвою регіоналізацією інвестиційної політики, а це потребує розробки заходів щодо вдосконалення інвестиційної політики регіону в рамках державних інвестиційна політика [п'ятнадцять] .

У роки інвестиційних реформ можна спостерігати такі основні тенденції: Частка інвестицій в основний капітал у промислові підприємства значно зменшилась, що призвело до безперервного зниження основних фондів у промисловості, що призвело до абсолютного зниження в останні роки.

У динаміці структури та темпів зростання інвестицій у промисловість спостерігається низка негативних тенденцій. Більш ніж удвічі зросла частка інвестицій в електроенергетику, зменшилась частка інвестицій у паливну промисловість та зросла частка інвестицій у харчову промисловість [3].

Відродження інвестиційної діяльності є однією з важливих передумов сталого, якісного та економічного розвитку компаній усіх форм власності та галузей.

Інвестування - невід'ємна частина господарських операцій, включаючи виробничу, інноваційну, ринкову, маркетингову та іншу діяльність, ефективне використання інвестиційних коштів [16].

Проблема вибору та пошуку джерел інвестування стала особливо актуальною для промислових компаній.

Стимулювання інвестиційної діяльності, вироблення чіткої інвестиційної стратегії, визначення її пріоритетів, мобілізація всіх джерел інвестування є найважливішими передумовами сталого та якісного розвитку сільського господарства та всього агропромислового комплексу країни.

Питання про структуру інвестиційного потенціалу фірм за джерелами його відтворення, а також про співвідношення його складових залишається недостатньо дослідженим [49].

Внутрішні та зовнішні, власні та позикові кошти, включаючи

внутрішні та зовнішні позикові кошти, можна розглядати як джерела інвестування компаній.

Внутрішні джерела інвестицій включають власний капітал, частки прибутку, амортизаційні заощадження, суми, сплачені страховими компаніями, кошти працівників та інші активи, землю та інше майно.

Основними внутрішніми джерелами підприємства є: прибуток підприємства, амортизація; кошти співробітників компанії; Дохід від випуску та продажу цінних паперів.

Основною метою інвестування в компанії є забезпечення відтворювального процесу та підвищення якості процесу [9].

У звичайних економічних умовах прибуток підприємств є основним внутрішнім джерелом інвестицій. Частина прибутку йде на придбання нового обладнання, запчастин, сировини для промислового виробництва та інших ресурсів.

Глибоке падіння інвестиційного сектора, серйозно випереджаючи спад виробництва, оскільки інвестиції в промислові підприємства не забезпечують легкого відтворення капіталу, примушує економіку функціонувати в останні роки через непродуктивне використання амортизаційних фондів [31].

В умовах нестабільної економіки основними завданнями в управлінні інвестиційною діяльністю компанії є:

- Пошук інвестиційних коштів, необхідних для розвитку компанії та реалізації серйозних інвестиційних проектів;
- Використання потенціалу наявних у компанії інвестиційних коштів;
- Інвестування в проекти з найвищою рентабельністю інвестицій з урахуванням пріоритетних напрямів економічного розвитку [29].

Дослідження багатьох місцевих економістів показують, що поведінка учасників інвестиційного ринку ґрунтується на інтуїції без урахування реальних економічних законів ринку [19].

Це, безумовно, пояснює помилки, прорахунки, упущену вигоду та

неефективне використання обмежених фінансових ресурсів.

До таких помилок належать:

- Компанії покращують поточну ситуацію в окремих сферах замість реформування системи управління в цілому - це пов'язано з тим, що цілі були неякісно визначені або неякісно визначені;

- жорсткий розподіл завдань при реструктуризації компанії - це тому, що управлінські рішення приймаються керівниками старої робочої сили;

- Спроби реформувати компанію знизу, а не зверху, що можна пояснити тим, що керівники середнього та нижчого рівня не володіють необхідною для реструктуризації широтою поглядів на діяльність компанії;

- Неналежне виділення бюджетних коштів на реформування бізнесу;

- Спроба реструктуризації без впливу на інтереси тощо [46].

Це пов'язано з тим, що ряд соціально-економічних проблем та створення сприятливих умов для реформування української економіки можна вирішити лише на основі виважених та солідних інвестицій.

Під інвестиціями в промислові компанії слід розуміти одиницю процесів інвестування ресурсів і формування майбутнього доходу, які відбуваються в різних часових рядах. У зв'язку з цим основними функціями інвестицій [15] є:

1. Дослідження умов інвестування в компанії в цілому та за окремими формами інвестування.

2. Врахування в загальній стратегії розвитку бізнесу системи цілей інвестиційної діяльності та їх основних напрямків на перспективу з урахуванням пріоритетних завдань, що вирішуються в компанії.

3. Прогнозування загальної потреби в інвестиційних ресурсах для реалізації інвестиційної стратегії на основі використання власних фінансових джерел (прибуток, амортизаційні відрахування).

4. Оцінка інвестиційної привабливості реальних проектів і добір найбільш ефективних з них з використанням обґрунтованих критеріїв.

5. Оперативне управління реалізацією інвестиційних проектів.

6. Моніторинг інвестиційних проектів.

7. Своєчасна оцінка ефективності інвестиційних проектів.

Для багатьох з них актуальною є проблема залучення інвестицій, які можуть сприяти фінансово-економічному розвитку галузі в сучасних умовах.

Інвестор повинен мати можливість впливати на інвестиційний процес, контролювати грошові потоки та контролювати правильне використання.

Кожна компанія повинна оцінювати кожен ситуацію самостійно.

Рішення про залучення відповідних джерел інвестування слід приймати на основі таких критеріїв: можливий розмір відповідної інвестиції; Привабливість умов, які пропонує інвестор; Складність залучення інвестицій і ймовірність їх отримання; необхідний рівень витрат фінансування та ступінь свободи розпорядження інвестиціями [3].

Реалізація інвестиційної політики передбачає ряд стратегічних заходів на майбутнє, які потребують підготовки висококваліфікованих спеціалістів, до яких пред'являються такі вимоги:

- Глибокі базові знання та вміння оцінювати всі запропоновані розробки в інвестиційних проектах;
- Вміння грамотно ставити завдання експертам та оцінювати їхні висновки;
- Знання основ сучасного менеджменту (у тому числі дизайну), економіки, фінансів та володіння програмними продуктами, комп'ютерами, мережами [11].

В сучасних умовах трансформація української економіки відбувається в умовах значних відмінностей у розвитку промислового виробництва, морально і фізично застарілих засобів виробництва, браку необхідних фінансових ресурсів для постійно мінливих компаній, неефективної податкової системи та слаборозвинений фондовий ринок.

Категорію «інвестиції» багато вчених (як зарубіжних, так і вітчизняних) визначають по-різному.

Деякі з них розглядають цю категорію як довгострокове інвестування ресурсів фінансово та економічно з метою отримання прибутку в майбутньому.

Інші визначають інвестиції в економічному плані як організацію виробничого процесу для створення потужності (або придбання, лізингу) і зайнятості шляхом інвестування як інвестиції в матеріальні активи для виробництва товарів і послуг для отримання прибутку з розумним ризиком [13].

У широкому сенсі під інвестиціями розуміються кошти, майнові та інтелектуальні цінності держави, юридичних та фізичних осіб, які спрямовані на створення нових компаній, реконструкцію та технічне перетворення діючих компаній, придбання реальних підприємств, майно, акції, облігації та інші цінні папери, орієнтовані на прибуток [19].

Для ефективного використання інвестицій важливою є їх структура, тобто склад видів використання, напрямів використання та їх частка в загальному обсязі інвестицій.

У динамічному інвестиційному процесі змінюються форми капіталу, а саме: перетворення початкових коштів у інвестиційні витрати та перетворення інвестованих коштів у збільшення вартості капіталу у вигляді доходу чи соціального впливу.

Сучасна теорія інвестування базується на роботах Гаррі Марковича, який на основі запропонованої математичної моделі формування оптимального портфеля цінних паперів і методів побудови таких портфелів, за певних умов, формалізував поняття прибутковості та ризику. моделі інвестиційних проблем і запропоновані методи аналізу та вирішення.

Практична можливість оптимізації портфеля була розроблена В. Шарпом, який запропонував так звану однофакторну модель ринку капіталу. Він заснований на принципі, що співвідношення між очікуваною прибутковістю та ризиком має бути таким, щоб жоден інвестор не міг отримати необмежений прибуток від операції [54].

Сучасна теорія інвестування передбачає розробку та впровадження відповідних технологій управління інвестиційними процесами, спрямованих на забезпечення єдності інтересів інвестиційної системи, зокрема:

- Дослідження інвестиційного клімату в компанії;
- Оцінка інвестиційної привабливості галузі, до якої належить конкретна компанія;
- Обґрунтування інвестиційної стратегії та діяльності компанії;
- Оцінити ступінь впливу інвестицій на фінансові результати компанії [36].

Експертиза інвестиційного процесу компанії включає оцінку інвестиційної ситуації, інвестиційного клімату та інвестиційної привабливості.

Інвестиційна ситуація визначається інвестиційною активністю компанії та ефективністю залучених інвестиційних процесів.

Оцінка інвестиційного клімату здійснюється шляхом аналізу результатів прогнозу соціально-економічної ситуації та екологічної ситуації в країні, регіоні.

Інвестиційна привабливість базується на сприятливій інвестиційній ситуації та інвестиційному кліматі, наявності переваг, які забезпечують інвестору додаткову віддачу від інвестицій та знижують ризик [24].

Інвестиційна ситуація в промисловості країни визначається національними та регіональними факторами, серед яких: інфляція; Податкова, амортизаційна, валютна та митна політика; Банківські процентні ставки, галузева структура регіону, в якому розташована компанія, зовнішньоторговельні зв'язки, географічне розташування компанії, рівень доходу, інвестиційна привабливість компанії, фінансові потреби та ринкова позиція [8].

У перехідній економіці якісно змінився соціально-економічний механізм інвестування.

Економічний зміст категорії інвестицій наповнюється новими сучасними формами залучення та руху ресурсів, а також взаємовідносинами між учасниками інвестиційного процесу.

Дослідження методологічних засад інвестиційної діяльності підприємства з урахуванням змін економічних відносин показує, що сутність категорій капітальних вкладень та інвестицій неоднакова.

Це пов'язано зі змінами в характері інвестиційних процесів, і тому деякі економісти стверджують, що термін «інвестиції» є ширшим за капітальні інвестиції, оскільки вони не збігаються кількісно та відрізняються якісно.

Інвестиції є однією з можливих форм інвестування [18].

Якісний стрибок у розмежуванні категорій капітальні вкладення та капітальні вкладення пов'язаний із появою та правовим закріпленням нових форм власності, організаційно-правових форм підприємницької діяльності, приватизацією та роздержавленням, розвитком фондового ринку.

На думку економістів, капітальні інвестиції функціонують лише як один із елементів капіталоутворюючих інвестицій, а інвестиції – у вигляді двох складових: реальної та фінансової.

Інвестиційна діяльність може ефективно розвиватися за умови, що ці компоненти добре взаємодіють. Для цього необхідне державне регулювання інвестиційної сфери, що має на меті стимулювати реальні інвестиції та впливати на співвідношення між попитом та пропозицією інвестицій [54].

Оцінка інвестиційної ефективності підприємства має враховувати стратегічні цілі розвитку та шляхи їх досягнення, щоб дати можливість вибрати найбільш ефективний варіант з альтернативних інвестиційних проектів.

Це відповідає вимогам теорії ефективності, яка забезпечує порівняльну оцінку продуктивності з витратами, що визначають її

ефективність. Моделювання результату діяльності базується на цілі, що відповідає цілям інвестиційної діяльності компанії.

Принципи управління ринком дозволяють їм встановлювати конкретні цілі та стратегії, які забезпечать прибуток.

У результаті може виникнути зв'язок між цілями та результуючими властивостями інвестицій, які необхідно враховувати як основний принцип оцінки їх ефективності.

Наступний принцип – оптимальність за рахунок варіативності цілей. Третій принцип передбачає використання в якості характеристики прибутку не просто доходу, а й дивідендів і доходів для майбутнього реінвестування.

Крім того, додаткові показники використовуються для характеристики ефективності політики в різних сферах інвестицій у виробництво, торгівлю та фінанси [30].

Економічне обґрунтування інвестування в промислове підприємство уможлиблює його поступальний розвиток, що надає йому гнучкості та адаптивності, необхідних у невизначених умовах, а також для подолання негативних тенденцій перехідного періоду в економіці.

Важливою є рейтингова оцінка інвестиційної привабливості промислової компанії на основі характеристик, що відображають найважливіші аспекти інвестиційної діяльності рейтингового підприємства.

Одним із методів оцінки інвестиційної привабливості є експертний метод, заснований на використанні експертних висновків.

Найважливішими характеристиками для оцінки привабливості промислової компанії для інвестування є: експортний потенціал підприємства; науково-технічний потенціал підприємства; Стабільність ринку промислової продукції; фінансова стійкість промислової компанії; Тривалість виробничого циклу; сума необхідних інвестицій [51].

Визначити більш ефективні процеси участі в промисловій компанії: необхідність оптимізації системи управління участю та створення

відповідної структури управління.

Ефективність інвестицій визначається ефективністю системи управління інвестиціями, яка має будуватися на економічній основі і включати такі підсистеми: фінанси та кредит, податки, платежі за виробництво та природні ресурси, ціноутворення, економічні стимули та штрафи.

Оскільки фінанси та кредитування впливають майже на кожну фазу інвестиційного процесу, фінансово-кредитна підсистема займає провідне місце.

На процес інвестування впливає держава шляхом зміни процентної ставки за кредитом. Це може збільшити або зменшити попит на інвестиції залежно від конкретних умов економічного розвитку.

Важливе місце серед систем управління інвестиціями займає податкова підсистема.

Важливим елементом системи управління інвестиціями є система оплати виробничих, природних та інших ресурсів, яка має бути стимулюючою.

Підсистема ціни включає розробку цін, їх тип, структуру, розмір, динаміку зміни та процес ціноутворення як методу, правил встановлення, перевстановлення та зміни існуючих цін [40].

Організація інвестиційного процесу в компанії базується на інвестиційній політиці, яка визначає конкретні орієнтири у сфері інвестицій та механізми їх реалізації. Інвестиції промислової компанії здійснюються з урахуванням її цілей і завдань інвестора і повинні забезпечувати відповідність між рівнем прибутковості та інвестиційним ризиком.

Крім того, необхідно забезпечити ліквідність та мінімізувати фактор ризику шляхом створення диверсифікованого інвестиційного портфеля.

Враховуючи нестабільність економіки та зростання ризику інвестування, виникають серйозні труднощі з розробкою довгострокових інвестиційних програм. Тому необхідно провести ретельний аналіз і

розробити довгострокові інвестиційні плани.

Оскільки в процесі планування неможливо врахувати всі тенденції та зміни економічної ситуації, доцільно знайти альтернативні варіанти розвитку інвестиційних процесів та можливість їх адаптивної зміни за рахунок розвитку організаційно-економічних процесів. механізми прийняття інвестиційних рішень в умовах ризику та невизначеності. Розвиток інвестиційної діяльності стримується відсутністю достатньо міцної нормативно-правової бази [7].

Економічна основа для виходу економіки країни з кризи може бути створена шляхом реалізації інвестиційних проектів розширення реального виробництва. Це вимагає від компаній ефективної роботи.

Проте дослідження показали, що більшість компаній не розробляють власну стратегію розвитку з урахуванням ринкових умов та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку.

Крім того, існуюча організаційна структура управління не відповідає вимогам перехідної економіки, відсутнє бізнес-планування розвитку виробництва. Це негативно впливає на прийняття рішень потенційними інвесторами через високий ризик втрати коштів через невизначеність прав власності, незадовільної системи управління, непрозорості фінансового стану підприємства [27].

Велике значення для підприємства має оцінка збуту продукції, що користується довгостроковим попитом на ринку. Це вимагає серйозного дослідження ринку, яке дає змогу компанії укладати конкретні контракти на поставку за умовами, кількістю та цінами.

Для цього необхідний детальний аналіз виробничого процесу виготовлення такої продукції, включаючи аналіз виробничої програми (що дає уявлення про обсяг необхідних коштів), розрахунок його трудомісткості, розробку графіка потреби в ресурсах.

Впровадження продуктів, які мають тривалий ринковий попит, посилює роль нових технологій, у тому числі інформації, технічної

експлуатації засобів виробництва та якісного покращення їх використання.

Виробничий рівень і впливає з економічної кризи, тому що амортизація, як відомо, є внутрішнім джерелом інвестицій для підприємства.

На формування бази нарахування податків на прибуток та активи впливають вартість основних засобів та сума амортизації.

Одним із механізмів зниження податку на прибуток є прискорена амортизація. Проте практичне застосування прискореної амортизації має свої труднощі [6].

Результатом реформ стала інвестиційна криза, яка проявляється у значному зменшенні інвестицій та зміні їх структури. Це призвело до зниження інвестицій у промисловість.

Процес приватизації також має серйозні наслідки для інвестиційної діяльності економічних агентів, а також структурних та інституційних змін в управлінні інвестиційною сферою.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІАТЕК»

2.1 Загальна характеристика підприємства

ТОВ «Ліатек» – багато профільне підприємство, що було створено в 2000 році.

У своїй діяльності ТОВ «Ліатек» керується Конституцією та іншими законодавчими і нормативно-правовими актами України.

ТОВ «Ліатек» є самостійним суб'єктом з правом юридичної особи.

Цілями підприємства є:

- задоволення споживчого попиту на вітчизняному й закордонному ринках товарів, робіт і послуг;
- одержання законного прибутку шляхом здійснення самостійної, систематичної на власний ризик діяльності по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг, що входить у його спеціальну правоздатність;
- створення додаткових робочих місць із гарантованим рівнем оплати праці.

Основний напрямок діяльності досліджуваного підприємства впровадження і обслуговування – автоматизованих систем контролю й обліку енергоресурсів (автоматизованих інформаційно-вимірювальних систем) (АСКУЄ (АІВС)), локального устаткування збору та обробки даних (ЛУЗОД), оперативно-інформаційних комплексів й автоматизованих систем диспетчерського управління (ОІК АСДУ), автоматизованих систем керування технологічними процесами (АСК ТП), автоматизованих систем розрахунків зі споживачами за енергоресурси (білінг) (АСРС), корпоративних і локальних мереж, виробництво промислового устаткування власної розробки для вище перерахованих систем та їхнє обслуговування.

Також ТОВ «Ліатек» займається комплексною розробкою й впровадженням:

- автоматизованих систем диспетчерського управління об'єктами розподільних мереж електро-водо-тепло- і газопостачання;
- системи автоматичного контролю та обліку електричної енергії, різних газів, пари та стисненого повітря, рідких нафтопродуктів, води, тепла;
- автоматизовані системи розрахунків зі споживачами промислового та побутового секторів;
- автоматизовані системи управління технологічними процесами;
- Розробка та впровадження локальних та корпоративних мереж.

Досліджене підприємство ТОВ «Ліатек» також займається виробничою діяльністю:

- Виготовлення (та розробка відповідно до вимог замовника) промислових регуляторів (регуляторів пунктів управління);
- Виготовлення (та розробка відповідно до вимог замовника) концентраторів телемеханічних мереж (центральної передавальних/приймальних станцій);
- Виробництво інтелектуальних витратомірів газу;
- Розробка та виготовлення модулів для приватного використання (вводу-виводу, узгодження протоколів, гальванічної розв'язки тощо).

На сьогоднішній день клієнтами ТОВ «Ліатек» є найбільші компанії в енергетичній, транспортній, хімічній, металургійній, машинобудівній, гірничодобувній, будівельній та інших галузях.

За час свого існування ТОВ «Ліатек» зарекомендувало себе як надійний і стабільний партнер, в результаті чого значно зросла кількість клієнтів, напрями діяльності та постійно вдосконалюється виробнича діяльність.

Досліджена компанія вважає встановлення довгострокових відносин з іноземними партнерами в Європі та США однією з найважливіших стратегічних цілей і готова серйозно та відповідально працювати зі своїми

партнерами.

Мета компанії – створити саме ту систему, яка потрібна клієнту. Тому при створенні проектної документації за системою автоматизованого управління спеціалістами ТОВ «Ліатек» уважно вивчіть компанію замовника та запропонуйте оптимальний варіант з урахуванням його потреб та специфіки. Поступове впровадження автоматизованих систем управління, можливість їх поступового розширення та модернізації, інтеграція існуючих систем з можливістю їх пізнішої заміни - все це повинно підвищити ефективність і знизити витрати всього комплексу робіт в цілому.

Використання стандартних протоколів, підтримка інтерфейсів багатьох вітчизняних телемеханічних систем та використання всіх доступних каналів зв'язку дозволяють легко інтегрувати та використовувати всі пристрої замовника в системі ТОВ «Ліатек» до тих пір, поки він не вважає за можливе повністю закритися. перемикач вниз на пристрої виробництва досліджуваної компанії.

Весь комплекс робіт з розробки й впровадження АСУ на досліджуваному підприємстві проводиться під управлінням системи якості, що має сертифікат відповідності міжнародному стандарту ISO 9001-2001 (№UA2.003.575 системи сертифікації УкрСЕПРО й №130743 Bureau Veritas Quality International (BVQI) UK).

У своїй практичній діяльності фахівці ТОВ «Ліатек» орієнтуються на міжнародні стандарти й технології побудови інформаційних систем – ISO 9001, ISO 9003, СММ.

Кількість персоналу ТОВ «Ліатек» на 1 січня 2021 року становить 43 особи:

- апарат управління - 4 особи;
- Адміністративно-управлінська - 10 осіб;
- Інженерно-технічний персонал - 15 чол.;
- Робітники та допоміжний персонал – 14 чол.

Розподіл за освітою:

- вища освіта - 29 осіб;
- середня технічна освіта – 9 осіб;
- Середня освіта – 5 чол.

Організаційна структура управління досліджуваного підприємства є лінійною та функціональною (рис. 2.1.).

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Ліатек»

Як показано на рис. 2.1. Керівником підприємства є директор, у підпорядкуванні якого:

- 1) заступник директора з економіки та фінансів, підзвітний:
 - Юридичний департамент;
 - планово-економічний відділ, якому підпорядкована планово-підрядна

група та бюджетна група;

2) головний бухгалтер;

3) заступник директора з комерційних питань, під керівництвом якого:

- Відділ маркетингу;

- Департамент зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД);

4) заступник директора з виробництва, під керівництвом якого до служби будівельно-технічних ресурсів входять:

- відділ організації виробництва;

- відділ розробки програмного забезпечення;

- Відділ розробки технічних ресурсів.

Команда складалася з висококваліфікованих спеціалістів з багаторічним досвідом створення автоматизованих систем управління.

Підбір персоналу в досліджуваному підприємстві має першорядне значення, що дозволяє нарощувати виробництво робіт і послуг.

Фахівці ТОВ «Ліатек» забезпечують виконання всього комплексу робіт, пов'язаних з розробкою та впровадженням АСУ: перевірка підприємства клієнта; Розробка проектної документації; Придбання, встановлення, налаштування необхідного обладнання та ліцензійного програмного забезпечення; метрологічна атестація; Навчання персоналу замовника; Гарантійне та післягарантійне обслуговування.

Основними перевагами автоматизованих систем управління, розроблених ТОВ «Ліатек», є: можливість адаптації до будь-яких типів лічильників, датчиків та виконавчих механізмів енергосистем; Масштабованість і відкритість систем; можливість використання різних каналів зв'язку між об'єктами та центральною диспетчерською службою (телефонними, телемеханічними, стільниковими, супутниковими та іншими); наявність потужної базової програмної системи на базі TIA Portal, InTouch, SCADA iFIX; висока надійність передачі, зберігання та захисту інформації; багаторічний досвід впровадження та експлуатації автоматизованих систем.

Досвід показує, що можна досягти загальної економії до 20% за

рахунок повного впровадження автоматизованих систем управління, контролю, рахунків та контролю енергетичних систем, розроблених ТОВ «Ліатек».

На даний момент компанія, що досліджується, має міцні позиції на вітчизняному ринку САУ, розробила та впровадила ряд систем на провідних підприємствах Запоріжжя, зокрема: ПАТ «Запорізький механічний завод», ПАТ «Запоріжєклофлюс», ПАТ «Запорізький олійно-екстракційний завод», ПрАТ та ін.

Використання ліцензійного програмного забезпечення та обладнання провідних світових виробників, а також високий технічний рівень фахівців гарантують високу якість вироблених систем.

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ліатек»

Стійкість фінансового становища організації в значній мірі залежить від доцільності і правильності вкладення фінансових ресурсів в активи. Активи динамічні по своїй природі.

У процесі функціонування організації величина активів і їхня структура перетерплюють постійні зміни.

Найбільш загальне уявлення про якісні зміни, що мали місце, у структурі засобів і їхніх джерел, а також динаміці цих змін можна одержати за допомогою вертикального і горизонтального аналізу даних бухгалтерської звітності.

Аналіз активу та пасиву балансу ТОВ «Ліатек» за 2018-2020 рр. представлений у таблицях 2.1-2.3 (додаток А).

Таблиця 2.1

Аналіз активу та пасиву балансу за 2018 р.

Показники	Абсолютна величина, тис. грн.		Зміни	
	на початок періоду	на кінець періоду	в абсолют- ному розмірі	у відсотках до розміру на початок періоду
АКТИВ				
1. Необоротні активи	63,21	97,69	4,48	7,09
2. Оборотні активи	955,90	912,92	-42,98	-4,49
3. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	1019,11	980,61	-38,50	-3,78
ПАСИВ				
1. Власний капітал	108,37	148,21	39,84	36,76
2. Розрахунки та інші пасиви, у т.ч.:				
- довгострокові позики;	-	-	-	-
- короткострокові кредити і позики;	-	-	-	-
- розрахунки з кредиторами та інші розрахунки.	910,74	832,40	-78,34	-8,60
3. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	1019,11	980,61	-38,50	-3,78

Таблиця 2.2

Аналіз активу та пасиву балансу за 2019 р.

Показники	Абсолютна величина, тис. грн.		Зміни	
	на початок періоду	на кінець періоду	в абсолют- ному розмірі	у відсотках до розміру на початок періоду
АКТИВ				
1. Необоротні активи	67,69	128,65	60,96	90,06
2. Оборотні активи	912,92	1943,02	1030,10	112,84
3. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	980,61	2071,67	1091,06	111,26
ПАСИВ				
1. Власний капітал	148,21	181,73	33,52	22,62
2. Розрахунки та інші пасиви, у т.ч.:				
- довгострокові позики;	-	-	-	-
- короткострокові кредити і позики;	-	-	-	-
- розрахунки з кредиторами та інші розрахунки.	832,40	1889,94	1057,54	127,05
3. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	980,61	2071,67	1091,06	111,26

Таблиця 2.3

Аналіз активу та пасиву балансу за 2020 р.

Показники	Абсолютна величина, тис. грн.		Зміни	
	на початок періоду	на кінець періоду	в абсолют- ному розмірі	у відсотках до розміру на початок періоду
АКТИВ				
1. Необоротні активи	128,65	127,04	-1,61	-1,25
2. Оборотні активи	1943,02	2415,85	472,83	24,34
3. Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	2071,67	2542,89	4741,22	22,76
ПАСИВ				
1. Власний капітал	181,73	448,28	266,55	146,67
2. Розрахунки та інші пасиви, у т.ч.:				
- довгострокові позики;	-	-	-	-
- короткострокові кредити і позики;	-	-	-	-
- розрахунки з кредиторами та інші розрахунки.	1889,94	2094,61	204,67	10,83
3. Доходи майбутніх періодів	-	-	-	-
Баланс	2071,67	2542,89	471,22	22,76

Здійснимо загальну оцінку стану майна досліджуваного підприємства (табл. 2.4).

Таблиця 2.4

Загальна оцінка стану майна

Показник	Загальна оцінка стану майна								
	2018			2019			2020		
	На початок року	На кінець року	Відхи- лення	На початок року	На кінець року	Відхи- лення	На початок року	На кінець року	Відхи- лення
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Усього майна (валюта балансу), тис. грн.	1019,11	980,61	-38,5	980,61	2071,67	1091,06	2071,67	2542,89	471,22
1. Осн. засоби і необоротні активи, тис. грн.	63,21	67,69	4,48	67,69	128,65	60,96	128,65	127,04	-1,61
У відсотках до майна, %	6,2	6,9	0,7	6,9	6,2	-0,7	6,2	4,99	-1,22
2. Оборотні активи (оборотний капітал), тис. грн.	955,9	912,92	-42,98	912,92	1943,02	1030,1	1943,02	2415,85	472,83
У відсотках до майна	93,79	93,09	-0,7	93,09	93,79	0,7	93,79	95,0	1,21

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2.1. Запаси, тис. грн.	570,04	401,85	-168,19	401,85	1117,34	715,49	1117,34	929,29	-188,05
У відсотках до оборотного капіталу	59,63	44,02	-15,61	44,02	57,50	13,48	57,50	38,47	-19,03
2.2. Дебіторська заборгованість, тис.грн.	171	203,68	32,68	203,68	585,07	381,39	585,07	735,93	150,86
У відсотках до оборотного капіталу	17,89	22,31	4,42	22,31	30,11	7,8	30,11	30,46	0,35
2.3. Кошти та їх еквіваленти:									
У національній валюті, тис. грн.	126,17	84,65	-41,52	84,65	52,15	-32,5	52,15	590,12	537,97
У відсотках до оборотного капіталу	13,19	9,27	-3,92	9,27	2,68	-6,59	2,68	24,43	21,75
У іноземній валюті, тис. грн.	5,99	175,53	169,54	175,53	50,60	-124,93	50,60	96,15	45,55
У відсотках до оборотного капіталу	0,63	19,23	18,6	19,23	2,6	-16,63	2,6	3,98	1,38
3. Витрати майбутніх періодів, тис. грн.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
У відсотках до майна	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Згідно даних таблиці 2.4, у якій представлена загальна оцінка стану майна досліджуваного підприємства, можемо зробити висновки, що загальна вартість майна збільшилась на 1523,78 тис. грн. на кінець 2020 року порівняно з початком 2018 року. Найбільш вплинуло на зміну вартості майна збільшення вартості оборотних активів в основному за рахунок збільшення величини коштів. Наявність дебіторської заборгованості створює певні труднощі, тому, що компанія буде почувати недолік фінансових ресурсів для придбання виробничих запасів, виплати заробітної плати тощо. Тому ТОВ «Ліатек» має активно знижувати дебіторську заборгованість, що позитивно вплине на розвиток підприємства.

Данні, що приводяться в пасиві балансу, дозволяють визначити, які зміни відбулися в структурі власного і позикового капіталу, скільки залучено в оборот підприємства довгострокових і короткострокових засобів, тобто пасив показує, звідки взяли засоби, спрямовані на формування майна

Аналіз даних, представлених у таблиці 2.5, показує, що відбувся істотний перерозподіл у структурі джерел засобів компанії у бік збільшення власного капіталу. У порівнянні з 2018 роком у 2019 році його величина збільшилася на 181,73 тис. грн. В порівнянні з 2020 роком спостерігається збільшення власного капіталу на 266,55 тис. грн.

Зіставляючи структуру змін в активі і пасиві можна зробити висновок про те, через які джерела був в основному приплив нових засобів і в які активи ці нові засоби були вкладені. Якщо ріст відбувся переважно за рахунок власних оборотних коштів як у нашому прикладі то, як правило, збільшення мобільності майна носить стабільний характер, виходить, висока мобільність майна не випадкова і повинна розглядатися як позитивний фактор фінансового стану ТОВ «Ліатек».

Далі проведемо аналіз ліквідності та фінансової стійкості досліджуваного підприємства.

Потреба в аналізі ліквідності балансу виникає у зв'язку з обмеженістю фінансових ресурсів і необхідністю оцінки кредитоспроможності підприємства.

Ліквідність балансу визначається як ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, термін погашення яких у грошову форму відповідає терміну погашення зобов'язань.

Ліквідність активів – величина, зворотна ліквідності балансу за часом перетворення типів активів у грошову форму. Чим менше потрібно часу, щоб даний вид активу знайшов грошову форму, тим вище його ліквідність.

У залежності від ступеня ліквідності, тобто швидкості перетворення в кошти, активи підприємства розділяються на наступні групи.

Найбільш ліквідні активи (A1). До них відносяться всі статті коштів підприємства і поточні фінансові інвестиції. Дана група розраховується наступним чином:

$$A1 = p.220ф.1 + p.230ф.1 + p.240ф.1. \quad (2.1)$$

Швидко реалізовані активи (A2). До цієї групи активів відносяться активи, для звертання яких у грошову форму потрібно більш тривалий час: готова продукція, товари, дебіторська заборгованість, векселі отримані.

Ця група розраховується так:

$$A2 = p.130ф.1 + p.140ф.1 + p.150ф.1 + p.160ф.1 + p.170ф.1 + p.180ф.1 + p.190ф.1 + p.200ф.1 + p.210ф.1 \quad (2.2)$$

Повільно реалізовані активи (A3). Набагато більший термін знадобиться для перетворення виробничих запасів у незавершеному виробництві в готову продукцію, а потім у кошти. Крім того, до цієї групи активів відносяться витрати майбутніх періодів, а також оборотні активи, що не ввійшли до перших двох груп.

Розрахунок цього показника виконується наступним чином:

$$A3 = p.100ф.1 + p.110ф.1 + p.120ф.1 + p.250ф.1 + p.270ф.1. \quad (2.3)$$

Важко реалізовані активи (A4). До цієї групи відносяться необоротні активи підприємства, вартість яких відбита в першому розділі активу балансу:

$$A4 = IA = p.080ф.1. \quad (2.4)$$

Пасиви балансу групуються за ступенем настання терміну їхньої оплати. З даних балансу повну інформацію для проведення такого угруповання одержати неможливо. Для проведення цієї процедури можна користатися даними, що маються в примітках до звітів.

При проведенні внутрішнього аналізу, якщо маєтся доступ до даних аналітичного обліку, таке угруповання можна зробити більш точним. При цьому в першу групу пасивів потраплять зобов'язання, термін оплати яких

уже наступив.

Четверта група буде представлена довгостроковими пасивами (термін погашення яких більш одного року).

Віднесення зобов'язань, що залишилися, до другої чи третьої групи пасивів індивідуально для кожного підприємства. При цьому необхідно орієнтуватися на ступінь ліквідності другої і третьої груп активів. Тобто термін погашення пасивів, що відносяться до другої групи, повинний відповідати терміну перетворення в кошти активів другої групи тощо.

Якщо ж у розпорядженні аналітика маються лише дані, приведені в балансі, використовується більш стандартний підхід: зобов'язання підприємства групуються відповідно до передбачуваних термінів погашення. У цьому випадку угруповання проводиться відповідно до загальновизнаних представлень про терміновість погашення того чи іншого виду зобов'язань.

Використовуючи цей критерій, зобов'язання компанії можна згрупувати наступним чином.

Найбільш термінові зобов'язання (П1). До них прийнято відносити кредиторську заборгованість по придбаних товарах, робіт, послуг:

$$П1 = p.530ф.1. \quad (2.5)$$

Короткострокові пасиви (П2). До цієї групи відносяться текущі короткострокові позикові засоби, зобов'язання по розрахунках та інші зобов'язання. Крім того, сюди варто віднести також частину пасивів, представлених у розділі другому пасиву балансу «Забезпечення майбутніх виплат і платежів».

Іншими словами, у цю групу відносяться статті четвертого розділу пасиву за винятком кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги, і статті другого і п'ятого розділів пасиву з обліком обговорених вище обмежень.

Формула визначення суми таких пасивів має наступний вигляд:

$$П2 = p.640ф.1 - p.380ф.1 - p.480ф.1 - p.530ф.1. \quad (2.6)$$

Довгострокові пасиви (П3). Ця група пасивів представлена довгостроковими зобов'язаннями підприємства, відображеними в третьому розділі пасиву балансу, а також статтями другого і п'ятого розділів пасиву балансу, не віднесеними до другої групи:

$$П3 = p.480ф.1 + p.430ф.1 + p.630ф.1; \quad (2.7)$$

Постійні (стійкі) пасиви (П4) – це статті першого розділу активу балансу:

$$П4 = П1 = p.380ф.1. \quad (2.8)$$

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо має місце співвідношення:

$$A1 \geq П1, A2 \geq П2, A3 \geq П3, A4 \leq П4$$

Співвідношення найбільш ліквідних активів з найбільш терміновими зобов'язаннями дозволяє оцінити миттєву ліквідність підприємства, тобто здатність негайно погасити зобов'язання наявними коштами.

Зіставлення швидко реалізуємих активів з короткостроковими пасивами характеризує поточну ліквідність підприємства, тобто його здатність відповідати за поточними зобов'язаннями.

Зіставлення повільно реалізуємих активів з довгостроковими пасивами відбиває перспективну ліквідність, що буде зростати за рахунок майбутніх надходжень і платежів і свідчить про дотримання мінімального рівня фінансової стійкості, тобто про наявність у підприємства власних оборотних коштів.

Для характеристики ліквідності ТОВ «Ліатек» в таблицях 2.6-2.8

приведемо розрахунок груп активів і пасивів.

Таблиця 2.6

Аналіз ліквідності балансу за 2018 рік

Актив	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок (+) або нестача (-)	
						+	-
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	198,66	295,23	1. Найбільш термінові зобов'язання (П1)	910,74	832,40	-712,08	-537,14
2. Швидко реалізовані активи (А2)	187,2	215,84	2. Короткострокові пасиви (П2)	-	-	187,20	215,84
3. Повільно реалізовані активи (А3)	570,04	401,85	3. Довгострокові пасиви (П3)	-	-	570,04	401,85
4. Важко реалізовані активи (А4)	63,21	67,69	4. Поточні пасиви (П4)	108,37	148,21	-45,16	-80,52
БАЛАНС	1019,11	980,61	БАЛАНС	1019,11	980,61	-	-

Аналіз ліквідності говорить про те що у 2018 році баланс не вважається абсолютно ліквідним бо зіставлення найбільш ліквідних активів з найбільш терміновими зобов'язаннями відбиває перспективну ліквідність, що буде зростати за рахунок майбутніх надходжень і платежів а в нашому випадку нерівність не виконується. На початок року платіжна нестача була 712,08 тис. грн., але на кінець 2018 року відбулось зменшення цього показника.

Таблиця 2.7

Аналіз ліквідності балансу за 2019 рік

Актив	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок (+) або нестача (-)	
						+	-
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	295,23	228,01	1. Найбільш термінові зобов'язання (П1)	832,40	1889,94	-537,14	-1661,93
2. Швидко реалізовані активи (А2)	215,84	597,67	2. Короткострокові пасиви (П2)	-	-	215,84	597,67
2. Повільно реалізовані активи (А3)	401,85	1117,34	3. Довгострокові пасиви (П3)	-	-	401,85	1117,34

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7	8
4. Важко реалізовані активи (А4)	67,69	128,65	4. Поточні пасиви (П4)	148,21	181,73	-80,52	-53,08
БАЛАНС	980,61	2071,67	БАЛАНС	980,61	2071,67	-	-

В 2019 році баланс також не вважається абсолютно ліквідним бо зіставлення найбільш ліквідних активів з найбільш терміновими зобов'язаннями відбиває перспективну ліквідність, а в нашому випадку нерівність не виконується. На початок року платіжна нестача була 537,17 тис. грн. більш того на кінець 2019 року відбулось збільшення цього показника до 1661,93 тис. грн.

Ситуація не покращується бо найбільш ліквідні активи в порівнянні з початком періоду зменшуються.

В 2020 році при порівнянні найбільш ліквідних активів з найбільш терміновими зобов'язанням також є платіжна нестача в розмірі 1661,93 тис. грн. на початок року. На кінець року платіжна нестача складає 1360,13 тис. грн. Показники ліквідності активів достатньо високі.

Таблиця 2.8

Аналіз ліквідності балансу за 2020 рік

Актив	На початок року	На кінець року	Пасив	На початок року	На кінець року	Платіжний надлишок (+) або нестача (-)	
						+	-
1. Найбільш ліквідні активи (А1)	228,01	734,48	1. Найбільш термінові зобов'язання (П1)	1889,94	2094,61	-1661,93	-1360,13
2. Швидко реалізовані активи (А2)	597,67	752,08	2. Короткострокові пасиви (П2)	-	-	597,67	752,08
2. Повільно реалізовані активи (А3)	1117,34	929,29	3. Довгострокові пасиви (П3)	-	-	1117,34	929,29
4. Важко реалізовані активи (А4)	128,65	127,04	4. Поточні пасиви (П4)	181,73	448,28	-53,08	-321,24
БАЛАНС	2071,67	2542,89	БАЛАНС	2071,67	2542,89	-	-

Високі показники ліквідності також є свідомством зниження ризику.

Стабільний стан підприємства і вміння розраховуватися по своїм зобов'язанням може привернути більше клієнтів.

Результати аналізу ліквідності балансу ТОВ «Ліатек» представлені в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Результати аналізу ліквідності балансу підприємства

Норматив ліквідності	Значення показника по роках (на кінець року)		
	2018	2019	2020
$A1 \geq П1$	< на -537,17	< на -1661,93	< на -1360,13
$A2 \geq П2$	> на 215,84	> на 597,67	> на 752,08
$A3 \geq П3$	> на 401,85	> на 1117,34	> на 929,29
$A4 \leq П4$	< на -80,52	< на -53,08	< на -321,24

Логіка розрахунку показників поточної ліквідності полягає в тому, щоб виявити здатність підприємства погасити поточні (короткострокові) зобов'язання за рахунок поточних активів. Коефіцієнт поточної ліквідності розраховується по формулі:

$$K_{\text{пот.лікв.}} = \frac{\text{Оборотні}_\text{активи} + \text{ВМП}}{\text{Поточні}_\text{зобовязання} + \text{ДМП}} \quad (2.9)$$

Розрахунок коефіцієнтів ліквідності необхідно проводити на початок і кінець періоду. Це дозволяє виявити динаміку цих коефіцієнтів.

Коефіцієнт швидкої ліквідності розраховується по формулі:

$$K_{\text{швид.лікв.}} = \frac{\text{Поточні}_\text{активи} - \text{Запаси} + \text{ВМП}}{\text{Поточні}_\text{зобовязання} + \text{ДМП}} \quad (2.10)$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності показує, скільки гривень швидкоореалізованих активів приходить на 1 грн. поточної заборгованості. У випадку, якщо коефіцієнт швидкої ліквідності більше або дорівнює 0, підприємство має стійке фінансове положення.

Важливе значення в аналізі ліквідності балансу має розрахунок показника абсолютної ліквідності, що показує, яка частина поточних зобов'язань може бути погашена негайно (грошима).

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розраховується по формулі:

$$K_{\text{абс.лікв.}} = \frac{\text{Грошові}_\text{кошти}_\text{та}_\text{їх}_\text{еквіваленти}}{\text{Поточні}_\text{зобов'язання}_\text{+ ДМП}} \quad (2.11)$$

Нормативне значення коефіцієнта абсолютної ліквідності – більше або дорівнює 0,2. Коефіцієнти ліквідності ТОВ «Ліатек» по роках представлені в таблиці 2.10.

Коефіцієнт поточної ліквідності не є абсолютним показником здатності підприємства повернути борги, тому що він характеризує лише наявність оборотних коштів, а не їхню якість.

Коефіцієнт швидкої ліквідності на відміну від коефіцієнта поточної ліквідності не має такого недоліку і є більш строгим показником, тому що при його розрахунку враховуються найбільш ліквідні поточні активи (запаси не враховуються).

Таблиця 2.10

Коефіцієнти ліквідності досліджуваного підприємства

Найменування показника	Нормативне значення	Значення показника по роках					
		2018		2019		2020	
Коефіцієнт поточної ліквідності	2-2,5	1,05	1,10	1,10	1,03	1,03	1,15
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	0,42	0,61	0,61	0,44	0,44	0,71
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,25	0,15	0,31	0,31	0,05	0,05	0,33

Як бачимо з таблиці 2.10, коефіцієнт поточної ліквідності в 2018 році ненабагато збільшився порівняно з початком року (на 0,05). На 0,07 пункти зменшився коефіцієнт поточної ліквідності в 2019 році. На кінець 2020 року коефіцієнт збільшився на 0,12 пункти.

На кінець 2020 року спостерігається не дуже значне збільшення усіх

коефіцієнтів ліквідності в порівнянні з початком періоду.

Розрахунок поточних активів ТОВ «Ліатек» по роках занесемо в таблицю 2.11.

Таблиця 2.11

Розрахунок поточних активів

Найменування показника	Значення показників по роках					
	2018		2019		2020	
	Початок року	Кінець року	Початок року	Кінець року	Початок року	Кінець року
Запаси	570,04	401,85	401,85	1117,34	1117,34	929,29
Векселі отримані	16,20	12,1	12,1	12,6	12,6	15,6
Дебіторська заборгованість за товари	169,22	203,29	203,29	584,94	584,94	735,84
Дебіторська заборгованість з розрахунків	1,78	0,39	0,39	0,13	0,13	0,09
Інша поточна заборгованість	-	0,06	0,06	-	-	0,55
Поточні фінансові інвестиції	-	-	-	-	-	-
Грошові кошти та їх еквіваленти	132,16	260,18	260,18	102,75	102,75	686,27
Інші оборотні активи	66,50	35,05	35,05	125,26	125,26	48,21
Усього по розділу II	955,9	912,92	912,92	1943,02	1943,02	2415,85
Витрати майбутніх періодів	-	-	-	-	-	-
Разом поточні активи	955,9	912,92	912,92	1943,02	1943,02	2415,85

Як видно з таблиці 2.11, за звітний період оборотні кошти підприємства зросли, що в цілому є позитивним явищем для підприємства.

Проте постатейний аналіз структури оборотного капіталу підприємства показує, що збільшення в основному пов'язане з надмірними запасами та збільшенням дебіторської заборгованості за товари.

При цьому кошти підприємства зросли, тому основним завданням керівництва ТОВ «Ліатек» є погашення дебіторської заборгованості за товари та продаж надлишкових товарних запасів, що значно покращує швидку ліквідність та підвищує платоспроможність підприємства.

Знижуються вимоги з розрахунків, що позитивно позначається на роботі підприємства.

Однією з найважливіших характеристик фінансового стану

підприємства є довгострокова стабільність його діяльності.

Насамперед це пов'язано із загальною фінансовою структурою підприємства та ступенем його залежності від кредиторів та інвесторів.

Єдиного загальноприйнятого підходу до вирішення проблеми кількісної оцінки фінансової стійкості та розробки відповідних алгоритмів оцінки не існує. Існує два основних підходи до вирішення цієї проблеми:

1) Для оцінки фінансового стану підприємства можна використовувати лише дані про джерела фінансування, тобто капітал. У цьому випадку фінансова стійкість підприємства оцінюється лише на підставі зобов'язань на балансі;

2) Щоб оцінити фінансову стійкість підприємства, необхідно проаналізувати співвідношення між активами та пасивами балансу, тобто простежити напрямок використання коштів.

Звичайно, коефіцієнти, що розраховуються за пасивами балансу, є найважливішими в цьому блоці аналізу.

Однак за допомогою таких показників характеристика фінансової стійкості навряд чи буде повною – важливо не тільки, куди залучені кошти, а й куди вони вкладені, які інвестиції.

Другий підхід більш повний і економічно виправданий. Тому оцінка фінансової стійкості підприємства здійснюється як на основі коефіцієнтів, розрахованих на основі зобов'язань на балансі, так і на основі коефіцієнтів, що відображають взаємозв'язок між джерелами фінансування підприємства та структурою фінансування підприємства. інвестиції.

Першим кроком у цьому блоці аналізу фінансового стану компанії є визначення оптимального співвідношення власного та боргового капіталу для компанії. Ці показники можна розділити на два блоки:

1) коефіцієнти капіталізації, що характеризують фінансове становище підприємства з точки зору структури джерел фінансування;

2) Коефіцієнти покриття, що характеризують фінансову стійкість витрат, пов'язаних із утриманням зовнішніх джерел боргу.

В таблиці 2.12 наведемо результати оцінки відносних показників фінансової стійкості досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.12

Оцінка відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Ліатек»

Назва показника	Нормативне значення	Значення показника по роках					
		2018		2019		2020	
1. Коефіцієнт забезпеченості власними засобами	Більше 0,1	0,05	0,09	0,09	0,3	0,3	0,13
2. Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними засобами	Менше 0,5	0,08	0,2	0,2	0,05	0,05	0,35
3. Коефіцієнт маневреності	-	0,42	0,54	0,54	0,31	0,31	0,72
4. Індекс постійного активу	Менше 1	0,58	0,46	0,46	0,71	0,71	0,28
5. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових засобів	0,4	-	-	-	-	-	-
6. Коефіцієнт зносу	Менше 0,5	0,39	0,49	0,49	0,44	0,44	0,57
7. Коефіцієнт реальності майна	Більше 0,5	0,62	0,46	0,46	0,60	0,60	0,41

Частка власних оборотних коштів (ВООЗ) свідчить про наявність ВООЗ, яка необхідна для фінансової незалежності підприємства.

У нашому випадку показник підвищується, що свідчить про підвищення фінансової незалежності компанії та зниження ризику фінансових вкладень. Але значення нижче норми.

Лише до кінця 2020 року вони перевищили 0,1, а саме 0,13. Це свідчить про те, що підприємство стало платоспроможним.

Співвідношення запасів до власних ресурсів показує частку запасів, що фінансуються ВООЗ.

Значення коефіцієнта для ТОВ «Ліатек» за звітний період не перевищує 0,5.

Таким чином, запаси компанії майже повністю фінансуються за рахунок власних оборотних коштів.

Ставка маневру власного капіталу. Цей показник показує, яка частина оборотних коштів знаходиться в обігу, тобто в якій формі можна вільно

переміщувати ці кошти, а яка капіталізована.

У дослідженому підприємстві частка власних коштів є досить низькою і становить 42 та 54 копійки за гривню на початок та кінець 2018 року відповідно; у 2019 році ця цифра впала до 31 копійки, а у 2020 році знову зросла до 72 копійок.

Індекс інвестицій показує питому вагу основних засобів у власному капіталі підприємства.

Для досліджуваної компанії значення цього показника залишається меншим за одиницю. Це означає, що довгострокові активи в основному формуються з власного капіталу.

Коефіцієнт довгострокового боргового капіталу характеризує структуру довгострокових зобов'язань підприємства, що складається з власного капіталу та довгострокових зобов'язань.

Темп зростання довгострокових запозичень у динаміці є негативною тенденцією і призводить до того, що підприємство стає все більш залежним від зовнішніх факторів у довгостроковій перспективі.

У нашому випадку ми не можемо розрахувати цю ставку, оскільки ТОВ «Ліатек» не має довгострокових зобов'язань, що свідчить про незалежність компанії від зовнішніх факторів.

Норма амортизації характеризує питому вагу вартості основних засобів, що амортизуються, до майбутніх періодів у первісній вартості основних засобів. Величина не перевищить норму до кінця 2020 року.

Коефіцієнт реальної вартості майна показує, яку частку в активах підприємства складають операційні ресурси. Він визначає рівень промислового потенціалу підприємства, забезпеченість виробничими процесами та засобами промисловості.

У нашому випадку значення коефіцієнта коливається, що може мати різні причини.

Оборотні активи - сукупність цінностей нерухомості, що належать компанії, які обслуговують бізнес-процес і повністю використовуються

протягом першого циклу експлуатації.

На практиці вони включають: Вартість нерухомості (інвестиції) усіх видів зі строком корисного використання менше 1 року або 1 операційний цикл, якщо він перевищує рік.

Метою аналізу оборотних коштів є забезпечення їх організації, яка б забезпечувала ефективність їх використання.

Стан оборотних засобів підприємства характеризується в першу чергу їхньою наявністю на певну дату.

Наявність власних оборотних засобів визначається наступним чином: підсумок 1-го розділу пасиву (380ф.1) – підсумок 1-го розділа активу (080ф.1).

Крім цього існують й інші підходи до формування алгоритму розрахунку даного показника, наприклад:

$$\text{ВОЗ} = \text{оборотні активи (260ф.1)} - \text{поточні зобов'язання (620ф.1)} \quad (2.12)$$

Показники оборотності оборотних коштів наведено в таблиці 2.13.

Порівняння фактичної наявності оборотних коштів з їхнім нормативом на підприємстві дає можливість установити недолік або надлишок оборотних коштів.

Недолік ВОЗ пояснюється наступними причинами:

- несвоєчасне фінансування приросту нормативу обігових коштів;
- наявність невідособленої дебіторської заборгованості;
- значний ріст цін у результаті інфляційних процесів;
- недоодержання передбачених доходів;
- незадовільна діяльність маркетингової служби.

Таблиця 2.13

Показники оборотності оборотних коштів

Показники	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018	Відхилення 2020/2019
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	2922,28	256,66	7102,39	-359,62	4539,73
2. Середні залишки всіх оборотних коштів, тис. грн.	934,41	1427,97	2179,44	493,56	751,47
3. Коефіцієнт оборотності	2,64	1,51	2,73	-1,13	1,22
4. Тривалість одного обороту	136,41	238,70	132,11	102,29	-106,59

Надлишок власних оборотних засобів виникає по таким причинам:

- перевищення фактично одержаного прибутку над передбаченим планом;
- несплата в повному обсязі платежів у бюджет і державні цільові фонди;
- безкоштовні надходження, отримані товарно-матеріальні цінності (ТМЦ) від інших організацій.

За даними таблиці 2.13 бачимо, що чистий дохід досліджуваного підприємства росте як і оборотні кошти.

Коефіцієнт оборотності відображає швидкість обороту мобільних активів підприємства. Позитивною тенденцією є збільшення показника. В нашому випадку навпаки відбувається. Отже, швидкість обороту мобільних активів ТОВ «Ліатек» постійно знижується.

Тривалість одного обороту показує період за який оборотні засоби підприємства здійснюють 1 оборот, тобто проходять всі стадії кругообігу на підприємстві (у днях). Чим менше значення цього показника, тим краще для підприємства.

Результати розрахунків коефіцієнтів ділової активності досліджуваного підприємства занесемо у таблицю 2.14.

Зведена таблиця коефіцієнтів ділової активності ТОВ «Ліатек»

Показники	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018	Відхилення 2020/2019
1	2	3	4	5	6
1. Коефіцієнт оборотності активів	2,47	1,41	2,57	-1,06	1,16
2. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	12,24	5,29	8,80	-6,95	3,51
3. Термін оборотності дебіторської заборгованості	29,41	68,05	40,91	38,64	-27,14
4. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	2,54	1,36	2,63	-1,18	1,27
5. Термін оборотності кредиторської заборгованості	141,73	264,71	136,88	122,98	-127,83

Продовження таблиці 2.14

1	2	3	4	5	6
6. Коефіцієнт оборотності запасів	4,56	2,44	5,12	-2,12	2,68
7. Тривалість оборотності запасів	78,93	147,54	70,31	68,61	-77,23
8. Тривалість операційного циклу	165,82	306,75	173,02	140,93	-133,73

Коефіцієнт оборотності активів характеризує оборотність оборотних активів підприємства і вказує на кількість оборотності активів у період, що розглядається.

Однією з позитивних тенденцій є збільшення темпів, яке ми спостерігаємо.

Показник оборотності дебіторської заборгованості характеризує оборотність дебіторської заборгованості підприємства. Показує кількість продажів дебіторської заборгованості за аналізований період. Позитивною тенденцією є зростання показника.

У нашому випадку значення коливається, що свідчить про постійну зміну вимог. Термін торгівлі дебіторською заборгованістю відображає кількість днів, за які погашена дебіторська заборгованість підприємства.

Зниження є позитивною тенденцією. У нашому випадку, звичайно, ми спостерігаємо коливання.

Коефіцієнт коливання зобов'язань характеризує швидкість коливання зобов'язань підприємства. Строк торгової кредиторської заборгованості відображає кількість днів, протягом яких погашена кредиторська заборгованість.

Показник оборотності товарних запасів характеризує оборотність товарних запасів підприємства. Позитивною тенденцією є зростання показника.

Тривалість оборотності товарно-матеріальних цінностей вказує на період обороту товарно-матеріальних цінностей, тобто швидкість його перетворення з матеріальної у грошову форму.

При аналізі структури та динаміки оборотних коштів слід враховувати наступне:

- для стабільного виробництва та налагодженого збуту необхідна характерна і стабільна структура оборотних коштів;

- збільшення частки запасів може означати їх накопичення в разі неплатоспроможності, їх свідоме накопичення у зв'язку з перебоями в постачанні, збільшення виробничих потужностей підприємства, прагнення захистити активи від інфляційного знецінення шляхом інвестування в акції;

- Зменшення виробничих запасів може призвести до дефіциту окремих видів сировини, збоїв у виробничому процесі та недозавантаження виробничих потужностей;

- Збільшення дебіторської заборгованості може відбутися з таких причин: нераціональна кредитна політика підприємства щодо клієнтів, банкрутство і навіть банкрутство деяких споживачів, надмірні темпи зростання продажів, зростання продажів у кредит, зміна платіжних засобів тощо;

- Різке падіння дебіторської заборгованості може бути пов'язано з негативними відносинами з клієнтами, скороченням продажів кредитів,

втратою споживачів тощо. з'являтися;

- Тенденція до зменшення частки грошових коштів в оборотних коштах може свідчити про виникнення фінансових труднощів у компанії;

- Поліпшення структури оборотних активів виражається у зменшенні питомої ваги запасів та збільшенні ліквідних коштів.

Експрес-аналіз фінансових результатів підприємства здійснюється за формою №2 «Звіт про фінансові результати» (додаток Б) з використанням абсолютних та відносних показників. Абсолютно включає продажі (загальні та чисті), валовий прибуток (збиток), фінансовий результат від операційної діяльності, від звичайної господарської діяльності до оподаткування та чистий прибуток (збиток). Відносні - темпи зростання цих показників.

Виконання експрес-аналізу фінансових результатів діяльності досліджуваного підприємства представлені в таблиці 2.15.

Таблиця 2.15

Аналіз рівня динаміки показників фінансових результатів діяльності

ТОВ «Ліатек»

Показники	2018	2019	2020	Відхилення 2019/2018	Відхилення 2020/2019
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2466,03	2153,61	5938,99	-312,42	3785,38
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2213,43	1849,78	5234,18	-363,65	3384,4
3. Валовий прибуток (збиток)	252,6	303,83	704,81	51,23	400,98
4. Адміністративні витрати	221,94	289,19	397,37	67,25	108,18
5. Фінансовий результат від операційної діяльності	(19,66)	(53,46)	245,32	(33,8)	191,86
6. Фінансовий результат від звичайної діяльності	46,12	42,08	325,14	-4,04	283,06
7. Чистий прибуток (збиток)	39,84	33,52	266,55	-6,32	233,04

Як бачимо з таблиці 2.15, чистий дохід підприємства у 2019 році зменшився на 312,42 тис. грн., але у 2020 році він вже зріс на 3785,38

тис. грн.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2018 і 2019 роках був збитковий, але в 2020 році підприємство мало 191,86 тис. грн.

Від звичайної діяльності ТОВ «Ліатек» усі три роки отримувало прибуток і у 2020 році прибуток був більший, ніж від операційної діяльності на 179,82 тис. грн.

2.3 Аналіз використання досліджуваним підприємством інвестиційного потенціалу

Для потенційних інвесторів та суб'єктів господарювання надзвичайно важливо мати результати аналізу всіх видів діяльності підприємства і насамперед інвестиційної та фінансової. На основі бухгалтерської та фінансової звітності суб'єктів господарювання, аналізу існуючих методик проведення фінансового аналізу та досвіду роботи підприємств пропонується система показників щодо оцінки інвестиційного потенціалу суб'єкта господарювання. Насамперед це стосується існуючих форм звітності.

Методика включає два етапи оцінки інвестиційного потенціалу суб'єкта господарювання. На рис. 2.2. наведено методичний підхід та послідовність, проведення аналізу використання інвестиційного потенціалу підприємства.

Перший етап – це проведення аналізу інвестиційної діяльності за такими групами показників: показники фінансової стійкості та структури капіталу; показники рентабельності капіталу; показники реальних та фінансових інвестицій. Це показники бухгалтерської та фінансової форми звітності. Слід враховувати, що ф. 1 вміщує показники на початок та кінець звітного року, ф. 2 – це показники в цілому за рік, ф. 3 – надходження та витрати за трьома видами діяльності підприємства в цілому за рік.

Для інвестиційної діяльності будь-кого підприємства важливо

враховувати такі показники:

- чистий рух грошових коштів підприємства (прибуток від усіх видів діяльності (Π_d) та амортизаційні (АВ) відрахування (ф.3, ряд.400, гр.3 (або5) + ф.2, ряд.260));

- прибуток підприємства (Π_d) від усіх видів діяльності (операційна, фінансова, інвестиційна (ф.3, ряд.400, гр.3 (або 5)));

- прибуток ($\Pi_{инв}$) від інвестиційної діяльності (ф.3, ряд.300, гр.3 (або5)).

4. На підставі цього підходу та показників прибутковості підприємства пропонується наступна, четверта, група показників чистого потоку грошових коштів:

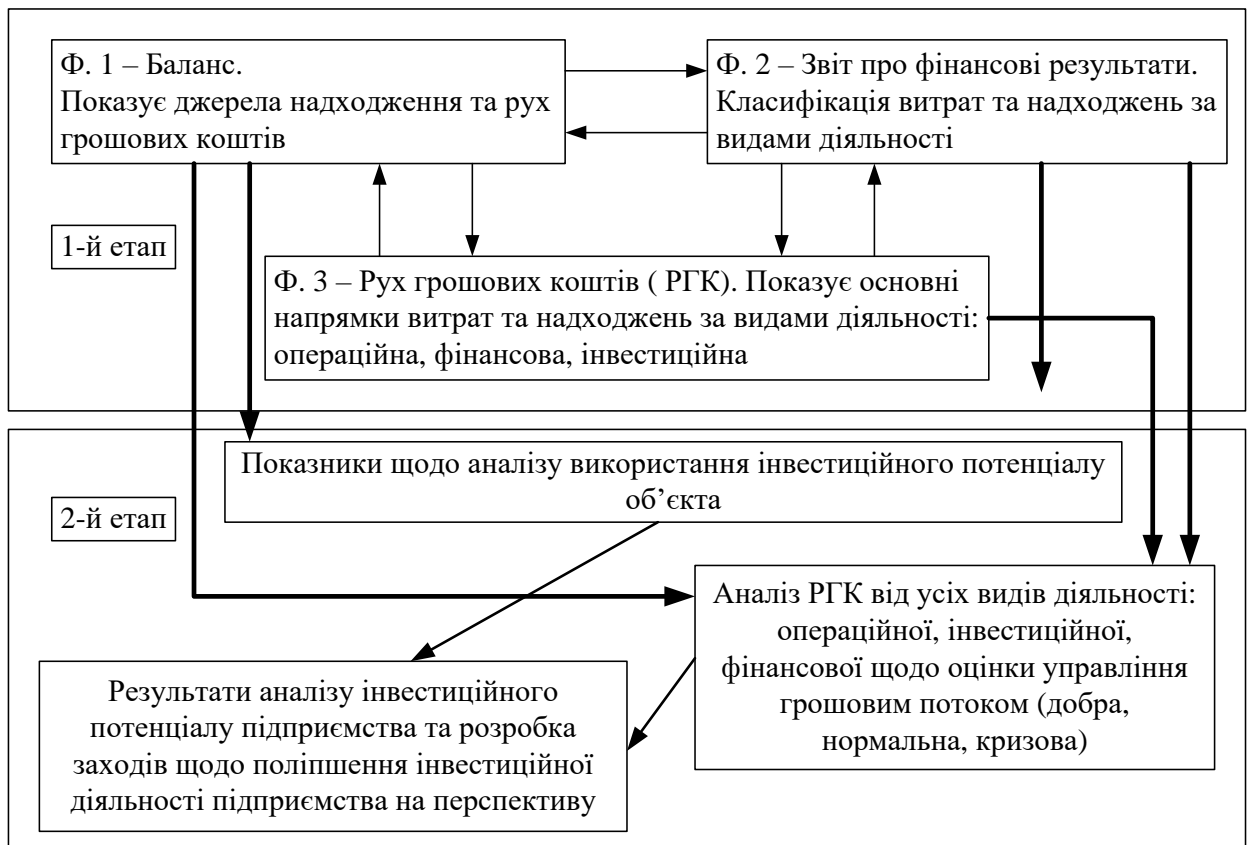

Рис. 2.2. Етапи проведення аналізу використання інвестиційного потенціалу підприємства

4.1. Відношення чистого потоку грошових коштів (ЧПГК) щодо:

1) підсумку балансу (ВБ):

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{ВБ}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.280(р.640)ф.1}} \quad (2.12)$$

2) інвестиційного капіталу (ІК):

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{ІК}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.380ф.1} + \text{р.480ф.1}} \quad (2.13)$$

3) акціонерного капіталу (АК):

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{АК}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.380ф.1}} \quad (2.14)$$

4) прибутку від усіх видів діяльності (П_д):

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{П}_d} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.400ф.3}} \quad (2.15)$$

5) оподаткованого прибутку:

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{П}_{оп}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.180ф.2}} \quad (2.16)$$

6) чистого прибутку (ЧП) підприємства:

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{ЧП}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.220ф.2}} \quad (2.17)$$

7) прибутку від інвестиційної діяльності (П_{інв}):

$$\frac{\text{ЧПГК}}{\text{П}_{інв}} = \frac{\text{р.400ф.3} + \text{р.260ф.2}}{\text{р.300ф.3}} \quad (2.18)$$

4.2. Відношення прибутку від усіх видів діяльності (Π_d) до:

1) інвестиційного капіталу (ІК):

$$\frac{\Pi_d}{\text{ІК}} = \frac{p.400\phi.3}{p.380\phi.1+p.480\phi.1} \quad (2.20)$$

2) прибутку від інвестиційної діяльності ($\Pi_{\text{інв}}$):

$$\frac{\Pi_d}{\Pi_{\text{інв}}} = \frac{p.400\phi.3}{p.300\phi.3} \quad (2.21)$$

4.3. Відношення прибутку від інвестиційної діяльності ($\Pi_{\text{інв}}$) до інвестиційного капіталу (ІК):

$$\frac{\Pi_{\text{інв}}}{\text{ІК}} = \frac{p.300\phi.3}{p.380\phi.1+p.480\phi.1} \quad (2.22)$$

5. Показники використання інвестиційних ресурсів:

1) рівень доходу від участі в капіталі ($\text{РД}_{\text{у.к.}}$):

$$\text{РД}_{\text{у.к.}} = \frac{p.110\phi.2}{p.150\phi.2} \quad (2.23)$$

2) рівень фінансових доходів на 1 грн. витрат (РД_{ϕ}):

$$\text{РД}_{\phi} = \frac{p.120\phi.2}{p.140\phi.2} \quad (2.24)$$

3) рівень інших доходів на 1 грн. витрат ($\text{РД}_{\text{ін}}$):

$$\text{РД}_{\text{ін}} = \frac{p.130\phi.2}{p.160\phi.2} \quad (2.25)$$

Розрахунки груп показників аналізу інвестиційної діяльності

досліджуваного підприємства приведені в таблиці 2.16.

Розрахунки свідчать про можливість ТОВ «Ліатек» розвивати інвестиційну діяльність.

Відношення чистого потоку грошових коштів до підсумку балансу збільшується у динаміці, що говорить про постійне збільшення грошових надходжень, які можна спрямовувати на інвестиційну діяльність.

Відношення чистого потоку грошових коштів до інвестиційного капіталу не має чіткого росту або зниження. Показник коливається, що свідчить про не ефективне управління інвестиційним капіталом, на що варто звернути увагу.

Таблиця 2.16

Аналіз інвестиційної діяльності ТОВ «Ліатек»

Показники	2018	2019	2020
Відношення чистого потоку грошових коштів до підсумку балансу	0,16	0,20	0,31
Відношення чистого потоку грошових коштів до інвестиційного капіталу	1,53	1,29	3,54
Відношення чистого потоку грошових коштів до акціонерного капіталу	1,53	1,29	3,54
Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від усіх видів діяльності	1,23	1,23	1,09
Відношення чистого потоку грошових коштів до оподаткованого прибутку	26,45	22,36	10,98
Відношення чистого потоку грошових коштів до чистого прибутку	4,17	5,71	2,41
Відношення чистого потоку грошових коштів до прибутку від інвестиційної діяльності	1,23	1,69	10,34
Відношення прибутку від усіх видів діяльності до інвестиційного капіталу	1,24	1,05	3,24
Відношення прибутку від усіх видів діяльності до прибутку від інвестиційної діяльності	1,00	1,37	9,45
Відношення прибутку від інвестиційної діяльності до інвестиційного капіталу	1,24	0,76	0,34
Рівень інших доходів на 1 грн. витрат	4,63	10,16	1,05

Відношення чистого грошового потоку до статутного капіталу відповідає попередньому значенню, оскільки підприємство не має

довгострокових зобов'язань. Відношення чистого грошового потоку до результату всієї діяльності є негативним. Співвідношення чистого грошового потоку до оподаткованого доходу також падає – падіння грошового потоку.

ТОВ «Ліатек» позитивно впливає на розвиток співвідношення чистого грошового потоку до доходу від інвестиційної діяльності. Співвідношення прибутку від усіх видів діяльності до інвестиційного капіталу коливається, що свідчить про неефективне управління інвестиційним капіталом. Співвідношення прибутку від усіх видів діяльності до прибутку від інвестиційної діяльності швидко зростає. Відношення рентабельності інвестицій до інвестиційного капіталу - це тенденція до зниження. Розмір інших доходів на 1 грн. витрати також падають. Наступним кроком аналізу інвестиційного потенціалу є аналіз грошових потоків за всіма видами діяльності (операційної, інвестиційної та фінансової) на основі форми 3 звітності «Звіт про рух грошових коштів» (додаток Б). Рух грошових коштів через операційну, інвестиційну та фінансову діяльність дозволяє визначити прибутковість бізнесу і водночас визначити дефіцит або надлишок грошових коштів. Форма 3 відображає процес, який використовується для фінансування бізнесу компанії та використання коштів. Він надає користувачам фінансової звітності дані для оцінки здатності компанії залучати та використовувати готівку. Звіт про рух грошових коштів містить інформацію, яка дає змогу оцінити фінансову гнучкість компанії, а саме її здатність залучати значні кошти для своєчасного реагування на несподівані потреби (надзвичайні ситуації) та її можливості. Дані про грошові потоки за попередні періоди і зокрема за основним видом діяльності допомагають оцінити фінансову гнучкість компанії. Наприклад, для оцінки життєздатності компанії раптове падіння попиту може включати аналіз грошових потоків від операційної діяльності за попередні періоди.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ У ТОВ «ЛІАТЕК»

3.1 Розробка заходів щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності досліджуваного підприємства

Інвестиційні рішення, як і будь-який інший вид управлінської діяльності, ґрунтуються на застосуванні різноманітних формалізованих і неформальних методів і критеріїв.

Ступінь їх поєднання буде визначатися різними обставинами, включаючи ступінь знайомства керівника з існуючим апаратом, який застосовується в окремому випадку.

У вітчизняній і зарубіжній практиці існує ряд формалізованих методів, за допомогою яких розрахунки можуть служити основою для прийняття рішень в інвестиційній політиці.

Єдиного методу не існує. Однак деякі оцінки формалізованими методами, навіть якщо вони є дещо умовними, полегшують прийняття остаточних рішень.

Позитивними властивостями структурно-функціональної моделі є здатність проілюструвати порядок формування інвестиційної діяльності за відсутності та оцінити якість формування та здійснення інвестиційної діяльності.

Структурно-функціональна модель організації інвестиційної діяльності включає використання CASE-інструменту в програмному продукті VPwin за стандартом IDEF0, що описує етапи змодельованого процесу.

Особливості стандарту IDEF0 полягають у тому, що він дає можливість представити алгоритм організації у вигляді діаграми, щоб наочно показати порядок навчальних дій основних напрямків інвестиційної діяльності.

Реалізація цього стандарту полягає в наступному: 1 етап - побудова головного підрозділу організації. Його суть полягає у створенні контекстної діаграми моделі. Контекстна діаграма «Організація інвестиційної діяльності компанії» включена в додаток D.

На контекстній діаграмі посередині розміщено основний блок завдань, який відображає суть моделі, мету її побудови та надає низку запитань, на які модель відповідає.

Дуги інтерфейсу, що виходять на основний блок з усіх боків:

- вхідна інформація, необхідна для організації інвестиційної діяльності;
- назва моделюваного процесу;
- ініціатор - особа, під керівництвом якої здійснюється робота з організації інвестиційної діяльності - фінансовий аналітик та механізм, за допомогою якого реалізується моделюваний процес (автоматизоване робоче місце);
- вихідний документ, тобто результат, якого необхідно досягти (у нашому випадку інвестиційний проект, в який компанія може вкласти гроші).

На другому етапі моделювання відбувається декомпозиція контекстної діаграми (блок A0 у додатку D), результатом чого є діаграма, що відбиває структуру, тобто сукупність етапів процесу, який відображено контекстною діаграмою. Для модельованого процесу таку діаграму подано у додатку E.

Як видно з додатку E, процес формування основних напрямків стратегії організації інвестиційної діяльності, передбачає три послідовних етапи (тобто таких, що мають пріоритет у послідовності їх виконання, виконуються один за одним) – аналіз діяльності підприємства (блок A1 у додатку E), виявлення актуального об'єкту інвестування (блок A2 у додатку E) та безпосередньо вибір інвестиційного проекту (блок A3 у додатку E).

Результати попереднього етапу є вхідними даними для наступного (блок A1 та блок A2 у додатку E).

Що стосується функціонального блоку A2, то в ньому вихід («Актуальний об'єкт інвестування») є управляючою дією для

функціонального блоку А3 («Вибрати інвестиційний проєкт»).

Такий взаємозв'язок між зазначеним етапами відображає логіку дії фінансового аналітика, який при аналізі поточного стану, використовуючи дані фінансової звітності (вхід блоку А1), має, з одного боку, керуватися, а з іншого – обмежуватися методикою розрахунку (інтерфейсні дуги, які входять у верхню сторону функціонального блоку). У даному випадку «обмеження» полягає у тому, що модель повинна мати таке структурування, щоб довести до аналітика фінансового відділу коло питань, які він має вирішувати та на що орієнтуватися при виконанні своїх функціональних обов'язків. Зауважимо, що для всіх етапів таким керуючим обмеженням є методичні розрахунки, що визначає послідовність проведення розрахункових операцій, та розпорядження керівництва.

Також слід зазначити, що у якості механізму (інтерфейсні дуги, які входять у нижню сторону функціонального блоку) виконання всіх етапів моделі, окрім фінансового аналітика, відображено й автоматизоване робоче місце, оскільки його використання не тільки сприяє зменшенню помилок, викликаних людським чинником, а й прискорює розрахункові процедури.

Подальша побудова моделі передбачає декомпозицію етапу «Виявити актуальний об'єкт інвестування» – блок А2 у додатку Е. Діаграму декомпозиції цього блоку подано у додатку Ж.

Як видно з додатку Ж, структурна побудова цієї діаграми передбачає виконання послідовності таких процесів:

- виявлення фінансових ресурсів, що мають для інвестування – блок А21;
- оцінка актуальності можливих об'єктів – блок А23;
- вибір потенційного об'єкту інвестування – блок А24.

Далі побудова моделі передбачає декомпозицію етапу «Вибрати інвестиційний проєкт» – блок А3 у додатку Е. Діаграму декомпозиції цього блоку подано у додатку К.

Додаток К показує, що структурна побудова цієї діаграми передбачає

виконання послідовності таких процесів:

- визначення строку окупності інвестицій – блок 31;
- розрахунок коефіцієнту ефективності інвестицій – блок А32;
- визначення чистої поточної вартості – блок А34;
- аналіз параметрів інвестиційного проекту – блок А36.

Використання моделі моделювання бізнес-процесів CASE бізнес-одиниці дозволило в стандарті IDEF0 представити процес формування основних напрямків інвестиційної діяльності організації як єдиної системи, а потім розкласти його на сценарій фінансового розвитку. аналітик.

Крім того, успішні компанії постійно стикаються з потребою в інвестиціях, тобто інвестиціях у різноманітні програми та окремі види діяльності (проекти) для організації нових, підтримки та розвитку існуючих виробничих потужностей (виробничих потужностей), технічної підготовки виробництва, отримання прибутку та ін. цілі результати, наприклад, екологічні, соціальні тощо. Це можуть бути цільові банківські депозити, цінні папери, фінансові вкладення в технології, машини та обладнання, ліцензії, права власності, інтелектуальну власність.

Щоб вирішити, інвестувати в проект чи в банк, необхідно ретельно проаналізувати всі можливі варіанти.

Одним із способів інвестування грошей є внесення вкладу в банк.

Проведення депозитних операцій українськими компаніями регулюється Правилами проведення депозитних операцій за банківськими вкладами.

Не всі банки здійснюють депозити для юридичних осіб. Але, як правило, процентна ставка для юридичних осіб вища, ніж для фізичних осіб.

Вклади юридичних осіб на депозитний рахунок здійснюються комерційним банком шляхом відкриття строкового депозитного рахунку з укладенням договору банківського вкладу або шляхом видачі вкладу.

Короткострокові інвестиції повинні базуватися на наступних принципах [41]:

1) принцип адекватності, що забезпечує прийняття рішень щодо доцільності та напряму короткострокового інвестування на основі нагляду за ринком цінних паперів та варіантів інвестування на депозитні рахунки;

2) принцип диверсифікації інвестицій - тимчасове інвестування вільних коштів у різні види цінних паперів з метою мінімізації інвестиційних ризиків;

3) принцип професійного підходу, який передбачає наявність у штаті спеціаліста відповідного профілю або використання послуг посередників.

Незважаючи на деякі додаткові витрати, сам по собі такий підхід не втратить, а збільшить кошти компаній у процесі фінансування.

Якщо підприємство протягом року покладе зайві кошти на депозитний рахунок, воно отримає дохід лише від суми початкових інвестицій.

В кінці року вона отримує вкладений капітал і нараховані відсотки.

Майбутню вартість грошових коштів можна розрахувати за такою формулою [41]:

$$FV = PV \cdot (1 + r \cdot n), \quad (3.1)$$

де FV – майбутня вартість грошових коштів;

PV – початкова сума грошових коштів, вкладених у банк;

r – ставка відсотку;

n – кількість періодів.

Величину процентів, отриманих інвестором можна розрахувати за формулою:

$$I = FV - PV \quad (3.2)$$

Визначимо суму коштів, яка може бути інвестована ТОВ «Ліатек» на банківський депозит виходячи з наступного.

На кінець 2020 року ТОВ «Ліатек» має нерозподілений прибуток у розмірі 1442,26 тис. грн., та велику дебіторську заборгованість – 1735,84

тис. грн.

Пропонується зменшити дебіторську заборгованість на 30% – ті замовники, які погодилися на миттєву оплату.

Також пропонується частину нерозподіленого прибутку (60%), та частину дебіторської заборгованості вкласти на банківський депозитний рахунок – 3178,1 тис. грн.

Розглянемо декілька варіантів вкладення грошових коштів досліджуваного підприємства підприємства на банківський депозитний рахунок (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Варіанти вкладення грошових коштів ТОВ «Ліатек» на банківський депозитний рахунок

Назва банку	Початкова сума, тис. грн.	Кількість років	Процентна ставка	Майбутня вартість грошових коштів, тис. грн.	Величина відсотків отриманих інвестором, тис. грн.
«Креди Агриколь Банк»	3178,1	1	20,00	17318,07	16493,40
«Ukrsibbank»	3178,1	1	16,00	14019,39	13194,72
«Райффайзен банк»	3178,1	1	22,00	18967,41	18142,74
«Кредобанк»	3178,1	1	21,10	18225,21	17400,54
«ПУМБ»	3178,1	1	19,50	16905,74	16081,07
«Укргазбанк»	3178,1	1	27,50	23503,10	22678,43
«Прокредит Банк»	3178,1	1	20,15	17441,77	16617,10

Інвестування коштів у всі банки відбувається на таких умовах:

- 1) виплата процентів відбувається у кінці року;
- 2) капіталізації процентів немає;
- 3) можливості поповнення вкладу немає;
- 4) можливості дострокового зняття частини вкладу без штрафних санкцій немає.

З таблиці 3.1 видно, що процентна ставка коливається від 16% на рік у «Ukrsibbank» і до 27,5% в «Укргазбанку». Середня процентна ставка по

представленим банкам складає 20,89%.

В результаті інвестування коштів у один з представлених банків досліджуване підприємство може отримати від 13194,72 тис. грн. до 22678,43 тис. грн.

Найменші процентні ставки по депозиту мають наступні банки: «Ukrsibbank», «Креди Агриколь Банк», «Прокредит Банк».

Ставку, яка наближена до середньої має банк «Кредобанк». Ставки банків, які перевищують середнє значення по депозиту мають: «Райффайзен банк», «Кредобанк», «Укргазбанк».

При виборі банку необхідно враховувати не тільки процентні ставки, а й репутацію та термін існування банку, його надійність.

Розрахуємо, яку суму грошових коштів отримає підприємство, якщо нарахування відсотків буде відбуватися щомісячно за формулою [41]:

$$FV = PV \cdot (1 + r / n)^{n \cdot m}, \quad (3.3)$$

де FV – майбутня вартість грошових коштів;

PV – початкова сума грошових коштів, вкладених у банк;

r – ставка відсотку;

n – кількість періодів;

m – кількість нарахувань за рік.

Варіанти вкладення грошових коштів підприємства на депозитний рахунок при нарахуванні відсотків щомісячно представлені в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Варіанти вкладення грошових коштів на банківський депозитний рахунок
ТОВ «Ліатек» при нарахуванні відсотків щомісячно

Назва банку	Початкова сума, тис. грн.	Кількість років	Процентна ставка	Кількість нарахувань	Майбутня вартість грошових коштів, тис. грн.	Величина відсотків отриманих інвестором, тис. грн.
«Креди Агриколь Банк»	3178,1	1	19,00	12	995,75	171,08

«Ukrsibbank»	3178,1	1	16,00	12	966,74	142,07
«Райффайзен банк»	3178,1	1	22,00	12	1025,56	200,89
«Кредобанк»	3178,1	1	14,00	12	947,83	123,16
«ПУМБ»	3178,1	1	18,50	12	990,86	166,19
«Укргазбанк»	3178,1	1	29,00	12	1098,32	273,65
«Прокредит Банк»	3178,1	1	20,00	12	1005,60	180,93

З розрахунків, представлених у таблиці 3.2 видно, що досліджуване підприємство протягом року може отримати найбільшу суму коштів від «Укргазбанку».

Процентна ставка не відображає реальної ефективності вкладення грошових коштів, тому вона не може бути використана для співставлення. Порівняти ефективність вкладень можна за допомогою ефективної ставки, яка визначає відносний дохід, який одержує власник капіталу, у даному випадку – підприємство, за рік у цілому.

Ефективна ставка розраховується за такими формулами [41]:

1) з нарахуванням процентів один раз на рік:

$$r_3 = [(1 + r \cdot n) - 1] \cdot 100\%; \quad (3.4)$$

2) при нарахуванні процентів щомісячно:

$$r_3 = [(1 + r / n)^{n \cdot m} - 1] \cdot 100\%. \quad (3.5)$$

Значення ефективної ставки для всіх банків представлено у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Значення ефективної ставки при вкладенні грошових коштів досліджуваного підприємства на банківський депозитний рахунок

Банк	Ефективна ставка при нарахування відсотків	
	в кінці року	щомісячно
«Креди Агриколь Банк»	20,00	20,75
«Ukrsibbank»	16,00	17,23

«Райффайзен банк»	22,00	24,36
«Кредобанк»	21,10	14,93
«ПУМБ»	19,50	20,15
«Укргазбанк»	27,50	33,18
«Прокредит Банк»	20,10	21,94

На основі розрахункових даних, представлених у таблиці 3.3, можна зробити висновок, що інвестиція в Укргазбанк є найбільш ефективною. Ефективна процентна ставка в цьому банку найвища в обох випадках: при виплаті відсотків наприкінці року та щомісяця.

На другому місці за ефективністю інвестицій Райффайзен Банк.

Для ефективного використання коштів вони не повинні бути просто на рахунку компанії. Кошти потрібно вкладати постійно або в банк.

Компанія повинна постійно аналізувати ринок і шукати найбільш вигідні можливості інвестування.

Також пропонуємо інвестувати вільні кошти у власне виробництво. Важливість економічного аналізу для планування та здійснення інвестиційної діяльності важко переоцінити.

Особливе значення має попередній аналіз, який проводиться на етапі розробки інвестиційних проектів і сприяє прийняттю розумних і обґрунтованих управлінських рішень.

Ступінь відповідальності за прийняття інвестиційного проекту в тій чи іншій сфері різний.

Рішення часто доводиться приймати, коли є кілька альтернативних або незалежних проектів. У цьому випадку необхідно вибрати один або кілька проектів за певними критеріями.

Очевидно, що таких критеріїв може бути кілька, і ймовірність того, що один проект кращий за інші за всіма критеріями, зазвичай набагато менша за один.

Основним напрямком попереднього аналізу є визначення показників можливої економічної ефективності інвестування, тобто рентабельності

капіталу, виділеного на проект. Зазвичай при розрахунках враховується тимчасовий аспект грошової оцінки.

ТОВ "Ліатек" має багаторічний досвід і є спеціалізованою компанією.

Підприємство, що досліджується, співпрацює з іноземними компаніями.

Щоб зберегти його авторитет і збільшити прибуток, необхідно інвестувати у власний розвиток – у виробничу діяльність.

У виробництво операційних та інформаційних систем пропонується впровадження комплексної автоматизованої системи управління.

Проект являє собою серію взаємопов'язаних робіт, виконання яких забезпечить досягнення цілей проекту в рамках графіка та виділеного бюджету, а також виконання інших умов.

Впровадження оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи управління дозволяє більш точно проводити тестування та обробку програмного забезпечення, розробленого фахівцями компанії.

Технічні характеристики компонентів комплексу на високому рівні, що говорить про його якість.

Крім того, встановлення такого комплексу забезпечить безконтактне обслуговування клієнтів.

При цьому тестування, розробка програмного забезпечення та налагодження можуть виконуватися спеціалістами ТОВ «Ліатек» без виїзду до замовника, що значно знижує витрати на відрядження.

Планується, що споживачами стануть 85% існуючих споживачів, таких як Укрзалізниця, НЕК «Укренерго», ПАТ «Запоріжжяобленерго», Дніпропетровський метрополітен та інші.

Також слід включити нових клієнтів.

Загальна вартість одного оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління з урахуванням комплектуючих приведені у таблиці 3.4.

Таблиця 3.4

Комплектуючі оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління, що запропонована до впровадження

№	Найменування ТМЦ	Од.	Сума без ПДВ	Сума з ПДВ
1	ЕВ 6842.900 Шкаф підлоговий	шт.	1474,95	1569,94
2	SA.0044.412 Блок на 4 вентилятори	шт.	131,98	138,38
3	SA 8005.000 Полка висувна для клавіатури L=800	шт.	121,88	126,26
4	322 000 133 Блок 3-х конт. Розеток на 9 гнізд	шт.	142,08	150,50
5	ЕВ 6011201 Плінтус 600*800*100	шт.	137,03	144,44
6	Компл. 19" кріпл. 100 елем.	шт.	13,08	13,69
7	SA 0052.030 Поличка стаціонарна L=300	шт.	161,10	173,32
8	KVMW-H8 Коммутатор (Монітор, клавіатура, коммутатор)	шт.	1961,46	11153,75
9	HP930S-RM LCD	шт.	1397,69	1477,23
10	Апаратно-прогр. Комплекс	шт.	116971,94	120366,33
11	ПО Windows Svr Std 2010 R2a Engl.	шт.	1490,00	1588,00
Разом			119493,21	123391,85

Структура собівартості одного оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління, що запропонований до впровадження з урахуванням його комплектуючих приведена у таблиці 3.5.

Як бачимо з таблиці 3.5, собівартість оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління складає 174486,65 грн.

Планова рентабельність складає 17%.

Таблиця 3.5

Структура собівартості оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління

Стаття калькуляції	Сума	Питома вага
Амортизація та зміст ОЗ та ін. НМА	14469,95	6,00
Допоміжні сировина та матеріали	1538,70	0,72

Додаткова заробітна плата	12552,55	3,43
Загальновиробничі затрати	18116,58	10,90
Основна заробітна плата	114461,77	19,42
Відрахування на соцстрахування та пенс. забезп.	15061,62	6,80
Покупні комплектуючі та полуфабрикати	121298,66	28,59
Полуфабрикати власного виробництва	1212,75	0,29
Субпідряд	116222,74	21,78
Транспортні расходи	1190,52	0,26
Послуги сторонніх організацій	11360,82	1,83
Разом	174486,65	100,00

Тому ціна одного оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління складає:

$$Ц = 174486,68 \cdot 1,17 = 187149,38 \text{ грн.}$$

Прогнозні грошові надходження підприємства за 4 роки експлуатації оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління складають:

- 1-й рік – 348597,52 грн.;
- 2-й рік – 435746,90 грн.;
- 3-й рік – 522896,28 грн.;
- 4-й рік – 610045,66 грн.

Дисконтна ставка 13%.

Планується наступна кількість поставлених комплексів: 1-й рік – 4 шт., 2-й рік – 5 шт., 3-й рік – 6 шт., 4-й рік – 7 шт.

Розрахуємо чистий приведений ефект за наступною формулою:

$$NPV = \sum \frac{P_n}{(1+r)^n} - IC \quad (3.6)$$

де P_n – щорічні грошові надходження на протязі n років;

r – дисконтна ставка;

IC – стартові інвестиції;

n – термін реалізації проекту.

Даний показник відображає різницю між дисконтованими величинами надходжень та інвестицій за проектом.

Визначимо рівень доходності інвестицій за формулою:

$$PI = \sum \frac{P_n}{(1+r)^n} : IC \quad (3.7)$$

При значенні більше одиниці проект прибутковий, тому його треба приймати.

Визначимо термін окупності інвестицій.

Термін окупності інвестицій – це тривалість часу, протягом якого не дисконтовані прогностні надходження грошових коштів перевищують не дисконтовану суму інвестицій, тобто це число років, необхідних для відшкодування інвестицій.

Показник терміну окупності інвестицій можна визначити за такою формулою:

$$PP = \frac{IC}{\bar{D}} \quad (3.8)$$

де \bar{D} – середньорічна сума грошового потоку, який визначається за формулою:

$$\bar{D} = \sum P_n : n \quad (3.9)$$

Метод визначення внутрішньої норми прибутковості (IRR) – тобто ставки дисконту, використання якої забезпечив би рівність поточної вартості очікуваних грошових відпливів і грошових притоків. Показник внутрішньої норми доходності – IRR характеризує максимально допустимий відносний рівень витрат, які мають місце при реалізації інвестиційного проекту.

Практичне застосування цього методу зводиться до того, що в процесі аналізу вибирається два значення ставки дисконту $r_1 < r_2$ таким чином, щоб в інтервалі (r_1, r_2) функція $NPV = f(r)$ змінювала своє значення з «+» на «-» або навпаки. Таким чином, використовують таку формулу:

$$IRR = r_1 + \frac{f(r_1)}{f(r_1) - f(r_2)} \cdot (r_2 - r_1) \quad (3.10)$$

де IRR – це верхня межа процентної ставки, за якою фірма може окупити вкладені кошти в проект;

r_1 – значення табульованного коефіцієнта дисконтування, що мінімізує позитивне значення показника NPV , тобто $f(r_1) = \min_r \{f(r) > 0\}$;

r_2 – значення табульованного коефіцієнта дисконтування, що максимізує негативне значення показника NPV , тобто $f(r_2) = \max_r \{f(r) < 0\}$.

Необхідно враховувати вплив інфляції на оцінку інвестицій.

При зростанні інфляції, реальна вартість очікуваних грошових потоків падає.

Якщо інвестор не врахує ризик інфляції, то NPV можуть бути штучно завищені. Для визначення оцінки ефективності проекту з урахуванням інфляції необхідно:

- або скорегувати грошові потоки на середньорічний індекс інфляції, а потім на ставку дисконту;

- або визначити ставку дисконту, яка б враховувала індекс інфляції (3.11), а потім скорегувати грошові потоки за новою ставкою, яка враховує індекс інфляції.

$$r_i = (1 + r) \cdot (1 + i) - 1 \quad (3.11)$$

де r_i – ставка дисконту (коефіцієнт) з урахуванням інфляції;

r – дисконтна ставка;

i – середньорічний індекс інфляції (коефіцієнт).

Результати розрахунків вище наведених показників представлені у таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Показники ефективності інвестиційного проекту, що запропоновано до впровадження

Показник	Значення
Чистий приведений дохід, грн.	1386292,90
Індекс рентабельності інвестицій	1,39
Термін окупності інвестицій, рік	2,08
Внутрішня норма дохідності, %	28,78
Ставка дисконту з урахуванням індексу інфляції	1,54

Метод розрахунку чистого приведенного доходу (NPV) дозволяє проаналізувати інвестиції, що базується на визначенні величини, отриманої шляхом дисконтування різниці між річними відтоку і притоками реальних грошей, які накопичуються протягом усього життя проекту.

Якщо $NPV > 0$ – проект слід приймати до реалізації;

Якщо $NPV < 0$ – проект слід відхилити, так як він збитковий;

Якщо $NPV = 0$ – проект не прибутковий і не збитковий (ситуація невизначеності).

У нашому випадку $NPV > 0$, тобто проект слід прийняти.

Метод визначення індексу рентабельності інвестицій (PI), є продовженням попереднього. Однак, на відміну від показника NPV, показник PI – це відносна величина, що характеризує рівень прибутковості інвестицій.

Якщо $PI > 1$ – то проект прибутковий, його варто прийняти;

Якщо $PI < 1$ – проект збитковий, його варто відхилити;

$PI = 1$ – дохідність інвестицій точно відповідає нормативу рентабельності (проект не прибутковий і не збитковий).

У нашому випадку $PI > 1$, тобто проект слід прийняти.

До методів, в яких процес дисконтування може не використовуватися

відносять метод визначення строку окупності інвестицій (PP). Кількість років, необхідних для відшкодування інвестицій в даному випадку складає 2 роки та 1 місяць.

Зміст розрахунку внутрішньої норми дохідності при аналізі ефективності плануємих інвестицій полягає в наступному: IRR показує максимально допустимий відносний рівень витрат, які можуть бути асоційовані з даним проектом. При ставці 29% чистий приведений дохід буде негативним. Ставка дисконту, при якій проект буде нульовим, тобто матиме місце рівність поточної вартості очікуваних грошових відпливів і грошових притоків – 28,78 %.

Проведені розрахунки вказують на доцільність запропонованого проекту. Введення у виробництво оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи диспетчерського управління є прибутковим проектом, що швидко реалізується і який відповідає запропонованим критеріям.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Питання інвестування завжди були в центрі уваги економічних досліджень. Це пояснюється тим, що інвестиції впливають на найглибші основи економічної діяльності та визначають процес економічного зростання всього підприємства.

В умовах ринкової економіки довгострокова ефективна діяльність компаній, забезпечення високих темпів розвитку та підвищення конкурентоспроможності значною мірою визначаються рівнем вашої інвестиційної активності та масштабами вашої інвестиційної діяльності.

Коло тем такого функціонального корпоративного управління досить велике, оскільки інвестиційні рішення нерозривно пов'язані з усіма іншими видами діяльності компанії та всіма фазами її життєвого циклу, формуючи її перспективну організаційну структуру та інвестиційну культуру.

Зараз є багато можливостей для інвестування. Однак існують серйозні фактори ризику. Інвестиційна діяльність завжди піддається невизначеності, масштаби якої можуть сильно коливатися. Тому під час придбання нового активу ви ніколи не зможете точно передбачити економічний вплив цього процесу.

У цій кваліфікаційній роботі було розглянуто систему управління інвестиціями ТОВ «Ліатек».

Досліджувана компанія займається комплексною розробкою та впровадженням:

- автоматизовані системи контролю відвантаження об'єктів розподільних мереж електро-, водо-, тепло- та газопостачання;
- автоматизовані системи контролю та вимірювання електроенергії, газів, пари та стисненого повітря, рідких нафтопродуктів, води, тепла тощо;
- автоматизовані системи розрахунків зі споживачами промислового та побутового секторів;

- автоматизовані системи управління технологічними процесами;
- Розробка та впровадження локальних і корпоративних комп'ютерних мереж.

А також компанія займається виробничою діяльністю:

- Виготовлення та розробка відповідно до вимог замовника промислових органів управління, концентраторів телемеханічних мереж центральних приймально-передавальних станцій;
- Виробництво інтелектуальних витратомірів газу;
- Розробка та виготовлення модулів для індивідуальних додатків.

Досвід, зібраний ТОВ «Ліатек», показав, що комплексне впровадження контролю, рахунків та управління розпорядженням енергосистем на рівні «обленерго» та магістральних електричних мереж з урахуванням оптимізації структури та режимів дозволяє заощадити 15. дозволяє -20%.

Станом на кінець 2020 року клієнтами ТОВ «Ліатек» стануть найбільші компанії України в енергетиці, транспорті, хімії, металургії, машинобудуванні, гірничодобувній промисловості, будівництві тощо.

За час свого існування ТОВ «Ліатек» зарекомендувало себе як надійний і стабільний партнер, в результаті чого значно зросла кількість клієнтів, напрями діяльності та постійно вдосконалюється виробнича діяльність.

Станом на 1 січня 2021 року кількість опитаних компаній становила 43. Команда складалася з висококваліфікованих спеціалістів з багаторічним досвідом створення автоматизованих систем управління.

В даний час досліджувана компанія займає міцні позиції на вітчизняному ринку автоматизованих систем управління, розробила та впровадила ряд систем на провідних підприємствах Запоріжжя, зокрема: ПАТ «Запорізький механічний завод», ПАТ «Запоріжсклофлюс», ПАТ «Запоріжжя нафта». Екстракційний завод «ПАТ «Ферротрейдинг» та інші.

Використання ліцензійного програмного забезпечення та обладнання провідних світових виробників, а також високий технічний рівень фахівців

гарантують високу якість вироблених систем.

Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Ліатек» показав, що майже всі показники в нормі.

Однак перевіряється компанія повинна активно знижувати претензії, що позитивно позначається на її розвитку.

За останні кілька років структура джерел фінансування досліджуваного підприємства зазнала суттєвого перерозподілу в бік збільшення власного капіталу.

Аналіз ліквідності показує, що в період 2018-2020 рр. баланс був не повністю ліквідним. ТОВ «Ліатек» має зосередитися на покращенні показників ліквідності, оскільки високі показники ліквідності є ознакою меншого ризику.

Стабільний бізнес і можливість погасити борги можуть залучити більше клієнтів. Зазначимо, що всі показники фінансово-господарської діяльності у 2019 році порівняно з 2018 роком нижчі за нормативні значення.

Однак у 2020 році цифри зростають і навіть вищі, ніж у 2018 році. Можливо, це пов'язано зі зростанням торговельної та дебіторської заборгованості у 2019 році.

Аналіз використання інвестиційного потенціалу досліджуваним підприємством свідчить про можливість ТОВ «Ліатек» розвивати інвестиційну діяльність.

Ми запропонували два варіанти інвестування:

1. Вкладення коштів підприємства шляхом інвестування в банк як депозит.

2. Вкладення ресурсів підприємства у власне виробництво.

Щодо банківського вкладу, то на кінець 2020 року опитувана компанія утримала прибуток у сумі 1442,26 тис. грн, а великі борги – 1735,84 тис. грн.

На 30% пропонується зменшити претензії - тих клієнтів, які погодилися на негайну оплату.

Частину нерозподіленого прибутку (60%) та частину дебіторської

заборгованості пропонується покласти на банківський рахунок – 3,1 млн грн.

Депозитарними банками вважалися банки, які наразі приймають депозити від юридичних осіб.

На основі розрахункових даних можна зробити висновок, що інвестування в Укргазбанк буде найбільш ефективним.

Таким чином, протягом року ТОВ «Ліатек» може отримати від Укргазбанку суму 635,62 тис. грн.

Перевагами депозиту є: надійність заощадження; Зручність; Мінімізація інвестиційних ризиків.

Великим мінусом, однак, є вплив інфляції на депозити.

Говорячи про інвестиції у власне виробництво.

Компанія, що досліджується, співпрацює не тільки з компаніями з України, а й з компаніями Європи, Центральної Азії та Америки.

У виробництво операційних та інформаційних систем пропонується впровадження комплексної автоматизованої системи управління.

Проект являє собою серію взаємопов'язаних робіт, виконання яких забезпечить досягнення цілей проекту в рамках графіка та виділеного бюджету, а також виконання інших умов.

Впровадження оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи управління дозволяє більш точно проводити тестування та обробку програмного забезпечення, розробленого фахівцями компанії.

Технічні характеристики компонентів комплексу на високому рівні, що говорить про його якість.

Крім того, встановлення такого комплексу забезпечить безконтактне обслуговування клієнтів.

При цьому тестування, розробка програмного забезпечення та налагодження можуть виконуватися спеціалістами ТОВ «Ліатек» без виїзду до замовника, що значно знижує витрати на відрядження.

Планується, що споживачами стануть 85% існуючих клієнтів, а також Укрзалізниця, Укренерго, Запоріжжяобленерго, Дніпропетровський

метрополітен та інші. Також слід включити нових клієнтів.

Розрахунки запропонованих показників ефективності реалізації інвестиційних проектів показали наступне:

- 1) Розрахунок чистої приведеної вартості $NPV > 0$ - тобто проект повинен бути прийнятий до реалізації;
- 2) Розрахунок індексу рентабельності інвестицій $PI > 1$ - тобто проект прибутковий, його слід прийняти;
- 3) Термін окупності інвестицій 2,08 року.

Отже, розрахунки показують доцільність запропонованого проекту. Варто впровадження оперативно-інформаційного комплексу автоматизованої системи управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексеенко Л. М. Фінансові аспекти оцінки інвестиційної привабливості підприємства / Економічний форум. 2009. №3. С. 94-102.
2. Балацький О. Ф., Теліжко О. М., Соколов М. О. Управління інвестиціями : навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. і доп. Суми : ВТД «Універсальна книга», 2004. 232 с.
3. Беленко В. М. Управління інвестиційною діяльністю на малому підприємстві. Вісник СНАУ. 2007. № 4-5. С. 56-58.
4. Бень Т. Методи визначення економічної ефективності інвестицій: порівняльний аналіз. Економіка України. 2006. №6. С. 41-46.
5. Бережна І. Ю. Формування інвестиційного потенціалу у трансформаційній економіці (інституційний підхід) : автореф. дис. на здобуття наук. ступ. канд. екон. наук : спец. 08.00.01 «Економічна теорія та історія економічної думки» / І. Ю. Бережна. Київ : 2011. 19 с.
6. Бланк И. А. Инвестиционный менеджмент : учебник. Киев : Эльта-Ника-центр, 2007. 448 с.
7. Бланк И. А. Управление инвестициями предприятия. Киев: Ника-Центр, 2003. 480 с.
8. Блохина В. Г. Инвестиционный анализ : учебник. Харьков : «Феникс», 2006. 456 с.
9. Борщ Л. М. Інвестування: теорія і практика : навчальний посібник. Київ : Знання, 2005. 470 с.
10. Бурлан С. А., Філімонова О. Б. Кредит як джерело фінансування інвестиційної діяльності. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nrchdu/Economy/2008_86/86-12.pdf (дата звернення 12.10.2021).
11. Верзакова Е. А. Оценка инвестиционной привлекательности отраслей производственной сферы. Современные проблемы науки и образования. 2006. №8. С. 23-28.

12. Вишивана Б. М. Управління інвестиційною діяльністю в Україні. Фінанси України. 2004. №10. С. 82-88.
13. Владимиров С. В., Морозова О. П. Поняття інвестиційної привабливості підприємства. Економіст. 2009. № 10. С. 52.
14. Войцеховський В. Б. Параметри інвестування та темпи зростання економічного потенціалу промислових підприємств. Україна в ХХІ столітті: концепції та моделі економічного розвитку. Матеріали доповідей V міжнародного конгресу українських економістів. Ч. 1. Львів, 2000. С. 333-335.
15. Гончаров В. М., Білоусова М. М. Інвестиційна привабливість підприємства: сутність та фактори впливу. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Вип. 1(4). Т. 3. Полтава : ПДАА. 2012. С. 31.
16. Гриньова В. М., Коюда В. О., Лепейко Т. І. Інвестиційний менеджмент: навчальний посібник. 2-ге вид., допрац і доп. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2005. 664 с.
17. Денисенко М. П. Основи інвестиційної діяльності : підручник для студентів. Київ : Алеута, 2003. 338 с.
18. Должанський І. З., Загорна Т. О., Удалих О. О. Управління потенціалом підприємства. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 362 с.
19. Иванов А. П., Сахарова И. В., Хрусталеv Е. Ю. Принципы и факторы определения инвестиционного рейтинга предприятий. Консультант директора. 2009. №12. С. 31-37.
20. Інвестиційний менеджмент / За заг. ред. В.М. Гриньової. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2004. 368 с.
21. Інвестування : навчальний посібник / Під ред. проф. Гриньової В. М. Харків : ВД «Інжек», 2003. 320 с.
22. Іноземні інвестиції в Україні / За ред. П. І. Гайдуцького. Київ : Редакційно-видавниче відділення Укр. ІНТЕІ, 2017. 248 с.
23. Коваленко В., Бурденко І. Регулятори інвестиційної рівноваги. Фінанси України. 2002. №4. С. 97-102.

24. Козаченко Г. В., Антіпов О. М., Ляшенко О. М., Дібніс Г. І. Управління інвестиціями на підприємстві: монографія. Київ : Лібра, 2007. 368 с.
25. Коюда О. П. Інвестиційна привабливість і життєвий цикл підприємства. Коммунальное хозяйство городов Научно-технический сборник. Сер. «Экономические науки». Київ : Техніка, 2002. №46. С. 49-57.
26. Коюда О. П. Визначення інвестиційної привабливості підприємств. Зб. наук. праць «Економіка: проблеми теорії та практики». Вип. 175. Дніпропетровськ : ДНУ, 2007. С. 154-162.
27. Коюда П. М. Оцінка інвестиційної привабливості. Зб. наук. ст. «Актуальні проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України». Харків : Фінарт, 2006. С. 349-351.
28. Крамаренко К. М. Управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах сталого розвитку економіки / Економіка та управління підприємства. 2019. №4. С. 246-250.
29. Краус Н. М. Інвестиційний менеджмент: навчально-методичний посібник. Полтава : Астроя, 2011. 176 с.
30. Лазебник Л. Л., Ляшенко Г. П., Ткаченко В. В. Економіка підприємства: навчальний посібник Ірпінь : Університет ДФС України, 2018. 500 с.
31. Луців Б. Л. Банківська діяльність у сфері інвестицій : підручник. Тернопіль : Економічна думка, 2006. 320 с.
32. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2009. 472 с.
33. Макарій Н. П. Оцінка інвестиційної привабливості українських підприємств. Економіст. 2010. №10. С. 52-60.
34. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 396 с.

35. Нападівська І. В. Теоретичні та методичні аспекти дослідження інвестиційної привабливості України / Вісник ДонДует. № 4(28). 2005. С. 55-61.
36. Носова О. В. Інвестиційна привабливість підприємства / Стратегічні пріоритети. 2007. № 1(12). С. 120-126.
37. Пахомов В. А. Инвестиционная привлекательность предприятий – исполнителей контрактов как экономическая категория / URL: <http://www.cfin.ru/bandurin/article/sbrn08/16.shtml>. (дата звернення 11.10.2021).
38. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом : підручник. Київ : Лібра, 2002. 472 с.
39. Пилипенко О. І. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства: огляд методик / Міжнародний збірник наукових праць. 2010. Вип. 1(13). С. 324-330.
40. Славук В. П. Оценка эффективности инвестиционных проектов : учебник. Київ : Знання, 2001. 288 с.
41. Супрун С. Д., Юхимчук С. В. Оцінка ефективності інвестиційних проектів підприємств / Фінанси України. 2009. №4. С. 82-87.
42. Татаренко Н. О., Поручник А. М. Теории инвестиций: учебное пособие. Київ : КНЭУ, 2000. 350 с.
43. Терещенко Э. Ю., Коник О. В. Сущность инвестиционной привлекательности субъектов реального сектора экономики / Економіка і організація управління. 2010. № 1(7). С. 72-80.
44. Тесля С. Організаційно-економічний механізм залучення прямих іноземних інвестицій в економіку України / Формування ринкової економіки в Україні. 2009. Вип. 19. С. 454-459.
45. Трясцина Н. Ю. Комплексная оценка инвестиционной привлекательности предприятий. URL: <http://www.fin-izdat/journal/analiz/detali.php?ID=2888>. (дата звернення 15.10.2021).

46. Удалих О. О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 292 с.
47. Управління інвестиціями на підприємстві / Г. В. Козаченко та ін. Київ : Лібра, 2004. 368 с.
48. Федоренко В. Г. Інвестування : підручник. Київ : Алерта, 2006. 443 с.
49. Ферлій В. В. Сутність поняття «інвестиційна привабливість підприємства» та його види / Ефективна економіка. 2010. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=262>. – 3.09.2013. (дата звернення 04.11.2021).
50. Черваньов Д. М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств : навчальний посібник. Київ : Знання-Прес, 2003. 622 с.
51. Чоп О. В. Аудит та аналіз витрат і доходів інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Тернопіль : 2018. 75 с.
52. Якименко Е. А. Оценка инвестиционной привлекательности предприятия / Вестник Алтайского государственного аграрного университета. 2009. №11 (61). С. 117-121.
53. Ярошевич Н. Б., Кондрат І. Ю., Якимів А. І. Державне управління інвестиційною діяльністю : навчальний посібник. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 429 с.
54. Ястремська О. М. Стратегічне управління інвестиційною діяльністю підприємства : навчальний посібник. Харків : ХНЕУ, 2006. 191 с.
55. Ястремська О. М. Інститут інвестування: економічна і соціальна природа функціонування / Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. 2010. Вип. 38-1. С. 423-435.
56. Dorsey, A. 2006. “Examining the Increasing Institutionalisation of an Industry: What Are Institutional Investors’ Expectations of Hedge Funds?” In S. Jaffer (ed.), Hedge Funds: Crossing the Institutional Frontier. London: Euromoney Books, pp. 45–53.

57. Waring, B., and L. Siegel. 2006. "The Myth of the Absolute-Return Investor." *Financial Analysts Journal*, Vol. 62, No. 2, March/April: 14–21.
58. Kaiser, R. 2005. "Investment Styles and Style Boxes in Equity Real Estate: Can the Emerging Model Succeed in Classifying Real Estate Alternatives?" *Journal of Real Estate Portfolio Management*, Vol. 11, No. 1: 5–18.
59. Linneman, P., and D. Moy. 2003. "Understanding the Return Profiles of Real Estate Investment Vehicles." *Wharton Real Estate Review*, Vol. 7, No. 2: 13–29.
60. Terhaar, K., R. Staub, and B. Singer. 2003. "Appropriate Policy Allocation for Alternative Investments." *Journal of Portfolio Management*, Spring: 101–110.

ДОДАТКИ

Додаток А

Баланс ТОВ «Ліатек» за 2018-2020 роки

Актив	Код ряд- ка	На поча- ток 2018 року	На кінець 2018 року	На поча- ток 2019 року	На кінець 2019 року	На поча- ток 2020 року	На кінець 2020 року
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Необоротні активи							
Нематеріальні активи:							
залишкова вартість	010	0.71	0.34	0.34	0.63	0.63	12.9
первісна вартість	011	1.1	2.49	2.49	3.09	3.09	16.8
накопичена амортизація	012	(0.39)	(2.15)	(2.15)	(2.46)	(2.46)	3.9
Незавершене будівництво	020						
Основні засоби:							
залишкова вартість	030	62.41	67.35	67.35	127.83	127.83	113.95
первісна вартість	031	102.27	134.36	134.36	230.07	230.07	263.64
знос	032	(39.86)	(67.01)	(67.01)	(102.24)	(102.24)	149.69
Довгострокові фінансові інвестиції:							
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040						
інші фінансові інвестиції	045	0.09			0.19	0.19	0.19
Довгострокова дебіторська заборгованість	050						
Відстрочені податкові активи	060						
Інші необоротні активи	070						
Усього за розділом I	080						
II. Оборотні активи							
Запаси:							
виробничі запаси	100	200.26	89.94	89.94	137.69	137.69	541.29
тварини на вирощуванні та відгодівлі	110						
незавершене виробництво	120	367.00	297.93	297.93	979.19	979.19	387.12
готова продукція	130	2.78	13.98	13.98	0.46	0.46	0.88
товари	140						
Векселі одержані	150	16.20	12.10	12.10	12.60	12.60	15.6
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:							
чиста реалізаційна вартість	160	169.22	203.29	203.29	584.94	584.94	735.84
первісна вартість	161	169.22	203.29	203.29	584.94	584.94	735.84
резерв сумнівних боргів	162						
Дебіторська заборгованість за розрахунками:							
з бюджетом	170	1.78	0.39	0.39	0.13	0.13	0.09
за виданими авансами	180						
з нарахованих доходів	190						
із внутрішніх розрахунків	200						
Інша поточна дебіторська заборгованість	210		0.06	0.06			0.55
Поточні фінансові інвестиції	220						
Грошові кошти та їх еквіваленти:							
в національній валюті	230	126.17	84.65	84.65	52.15	52.15	590.12
в іноземній валюті	240	5.99	175.53	175.53	50.60	50.60	96.15
Інші оборотні активи	250	66.50	35.05	35.05	125.26	125.26	48.21
Усього за розділом II	260	955.90	912.92	912.92	1943.02	1943.02	2415.85
III. Витрати майбутніх періодів	270						
Баланс	280	1019.11	980.61	980.61	2071.67	2071.67	2542.89

Продовження додатку А

1	2	3	4	5	6	7	8
I. Власний капітал							
Статутний капітал	300	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9	0.9
Пайовий капітал	310						
Додатковий вкладений капітал	320						
Інший додатковий капітал	330						
Резервний капітал	340	5.12	5.12	5.12	5.12	5.12	5.12
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	102.35	142.19	142.19	175.71	175.71	442.26
Неоплачений капітал	360						
Вилучений капітал	370						
Усього за розділом I	380	108.37	148.21	148.21	181.73	181.73	4482.8
II. Забезпечення наступних витрат і платежів							
Забезпечення виплат персоналу	400						
Інші забезпечення	410						
Страхові резерви	415						
Частка перестраховиків у страхових резервах	416						
Цільове фінансування	420						
Усього за розділом II	430						
III. Довгострокові зобов'язання							
Довгострокові кредити банків	440						
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450						
1	2	3	4	5	6	7	8
Відстрочені податкові зобов'язання	460						
Інші довгострокові зобов'язання	470						
Усього за розділом III	480						
IV. Поточні зобов'язання							
Короткострокові кредити банків	500						
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510						
Векселі видані	520	204.18	211.61	211.61	110.03	110.03	110.03
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	705.89	607.82	607.82	1772.63	1772.63	1898.44
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
з одержаних авансів	540						34.96
з бюджетом	550	0.04	4.69	4.69	5.62	5.62	
з позабюджетних платежів	560						2.25
зі страхування	570	0.04			1.06	1.06	
з оплати праці	580		0.03	0.03	0.03	0.03	
з учасниками	590						
із внутрішніх розрахунків	600						
Інші поточні зобов'язання	610	0.59	8.25	8.25	0.57	0.57	48.93
Усього за розділом IV	620	910.74	832.4	832.4	1889.94	1889.94	2094.61
V. Доходи майбутніх періодів	630						
Баланс	640	1019.11	980.61	980.61	2071.67	2071.67	2542.89

Звіт про фінансові результати ТОВ «Ліатек» за 2018-2020 роки

Стаття	Код рядка	За звітний період 2018 року	За попередній період	За звітний період 2019 року	За попередній період	За звітний період 2020 року	За попередній період
1	2	3	4	5	6	7	8
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	2922.28	2627.0	2562.66	2922.28	7102.39	2562.66
Податок на додану вартість	015	(456.25)	(437.14)	(409.05)	(456.25)	(1163.4)	(409.05)
Акцизний збір	020						
	025						
Інші вирахування з доходу	030						
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	2466.03	2189.86	2153.61	2466.03	5938.99	2153.61
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	(2213.43)	(1989.27)	(1849.78)	(2213.43)	(5234.18)	(1849.78)
Валовий:							
прибуток	050	252.6	200.59	303.83	252.6	704.81	303.83
збиток	055						
Інші операційні доходи	060	6.2	23.38	3.94	6.2	6.19	3.94
Адміністративні витрати	070	(221.94)	(127.74)	(289.19)	(221.94)	(397.37)	(289.19)
Витрати на збут	080	(32.55)	(3.6)	(23.09)	(32.55)	(47.3)	(23.09)
Інші операційні витрати	090	(23.97)	(74.49)	(48.95)	(23.97)	(21.01)	(48.95)
Фінансові результати від операційної діяльності:							
прибуток	100	3	4	5	6	7	8
збиток	105		18.14			245.32	
Доход від участі в капіталі	110	(19.66)		(53.46)	(19.66)		(53.46)
Інші фінансові доходи	120						
Інші доходи	130	4.08	7.69	3.95	4.08	7.82	3.95
Фінансові витрати	140	78.7		101.59	78.7	1429.0	101.59
Втрати від участі в капіталі	150						
Інші витрати	160						
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		(17.0)		(10.0)	(17.0)	(1357.0)	(10.0)
прибуток	170						
збиток	175	46.12	25.83	42.08	46.12	325.14	42.08
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180						
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	185	(6.28)	(6.27)	(8.56)	(6.28)	(58.59)	(8.56)

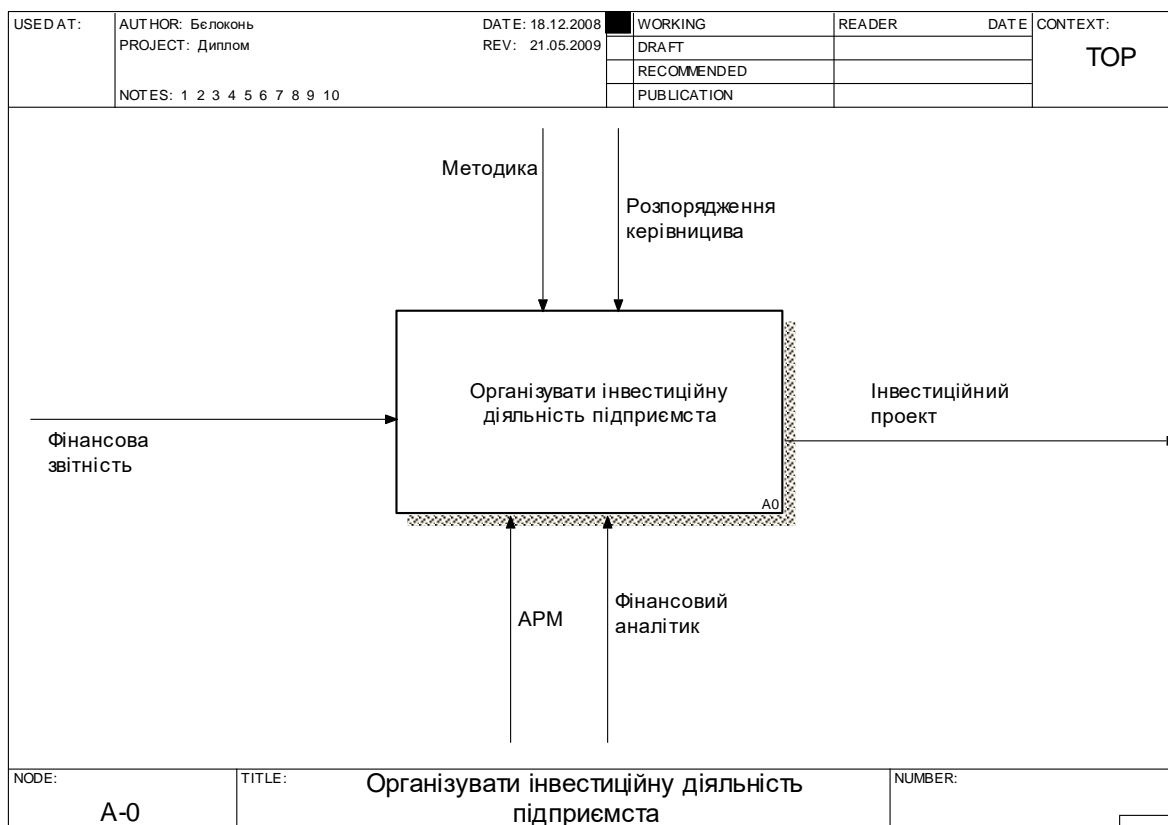
Звіт про рух грошових коштів у ТОВ «Ліатек» за 2018-2020 роки

Стаття	Код рядка	Надходження за 2018 рік	Витрати за 2018 рік	Надходження за 2019 рік	Витрати за 2019 рік	Надходження за 2020 рік	Витрати за 2020 рік
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності							
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	010	46,1		42,1		325,1	
Коригування на: амортизацію необоротних активів	020	31,3		35,9		55,4	
збиток (прибуток) від нереалізованих курсових різниць	040	6,8		1,9			4,4
збиток (прибуток) від не операційної діяльності	050		65,7		95,5		79,8
Витрати на сплату відсотків	060						
Прибуток (збиток) від операційної діяльності до зміни в чистих оборотних активах	070	18,4			15,6	296,3	
Зменшення (збільшення): оборотних активів	080	238,0			1030,1	617,1	
витрати майбутніх періодів	090						
Зменшення (збільшення): поточних зобов'язань	100		76,2	1008,1			204,6
доходів майбутніх періодів	110						
Грошові кошти від операційної діяльності	120	180,2			37,6	708,7	
Сплачені: відсотки	130						
податки на прибуток	140		6,3		8,5		58,6
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	150	173,9			46,2	650,2	
Рух коштів від надзвичайних подій	160						
Чистий рух від операційної діяльності	170	173,9			46,2	650,2	
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності							
Реалізація: фінансових інвестицій	180						
необоротних активів	190						
Майнових комплексів	200						
Отримані: відсотки	210	4,1					
дивіденди	220						
Інші надходження	230						

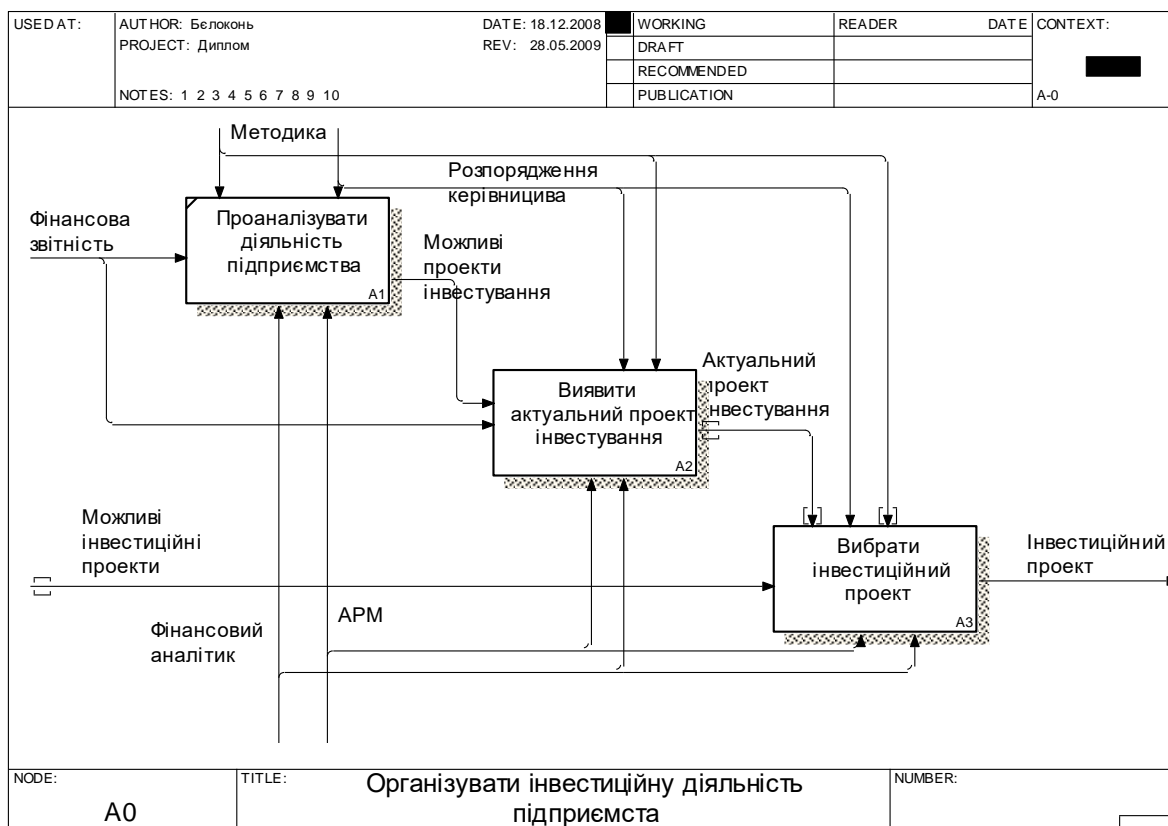
Продовження додатку В

1	2	3	4	5	6	7	8
Придбання: фінансових інвестицій	240						
необоротних активів	250		43,1				62,2
майнових комплексів	260						
Інші платежі	270						
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	280				113,2		62,2
Рух коштів від надзвичайних подій	290						
Чистий рух від інвестиційної діяльності	300	134,8			113,2		62,2
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності Надходження власного капіталу	310						
Отримання позики	320			3,9			
Інші надходження	330						
Погашення позик	340						
Сплачені дивіденди	350						
Інші платежі	360						
Чистий рух коштів до надзвичайних подій	370			3,9			
Рух коштів від надзвичайних подій	380						
Чистий рух від фінансової діяльності	390			3,9			
Чистий рух коштів за звітний період	400	134,8			155,4	587,9	
Залишок коштів на початок року	410	132,2		260,2		102,7	
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	420		6,8		1,9		4,4
Залишок коштів на кінець року	430	260,2		102,8		686,3	

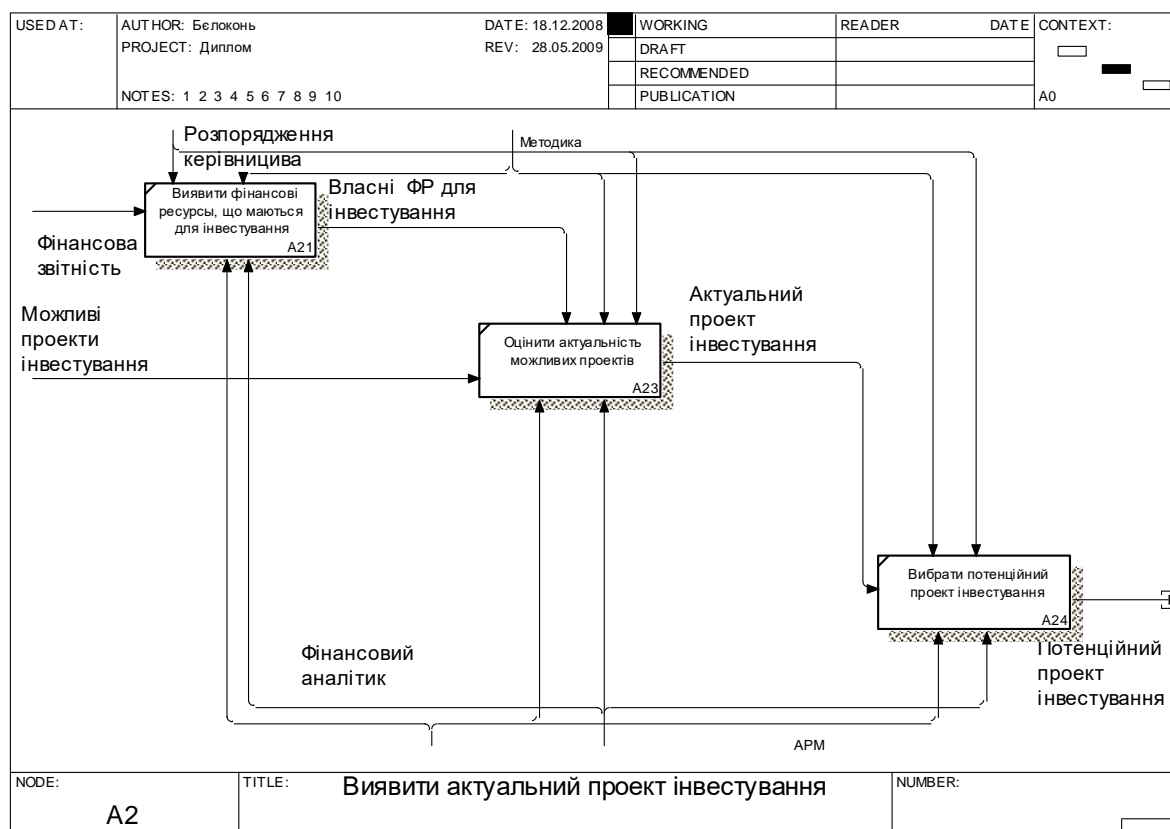
Контекстна діаграма моделі у стандарті SCADA iFIX

Діаграма декомпозиції контекстної діаграми (стандарт SCADA iFIX)

Діаграма декомпозиції етапу «Виявити актуальний об'єкт інвестування»
(стандарт SCADA iFIX)

Діаграма декомпозиції етапу «Вибрати інвестиційний проект» (стандарт SCADA iFIX)

